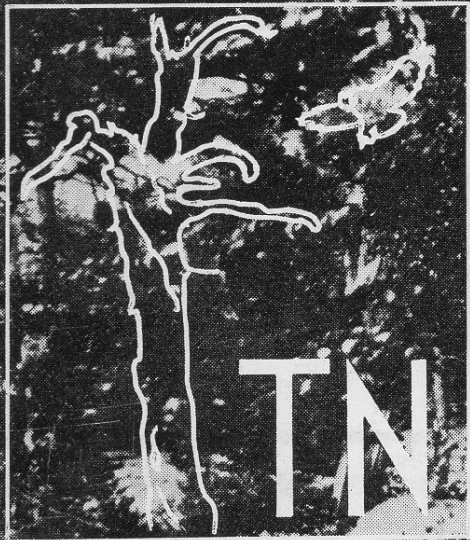
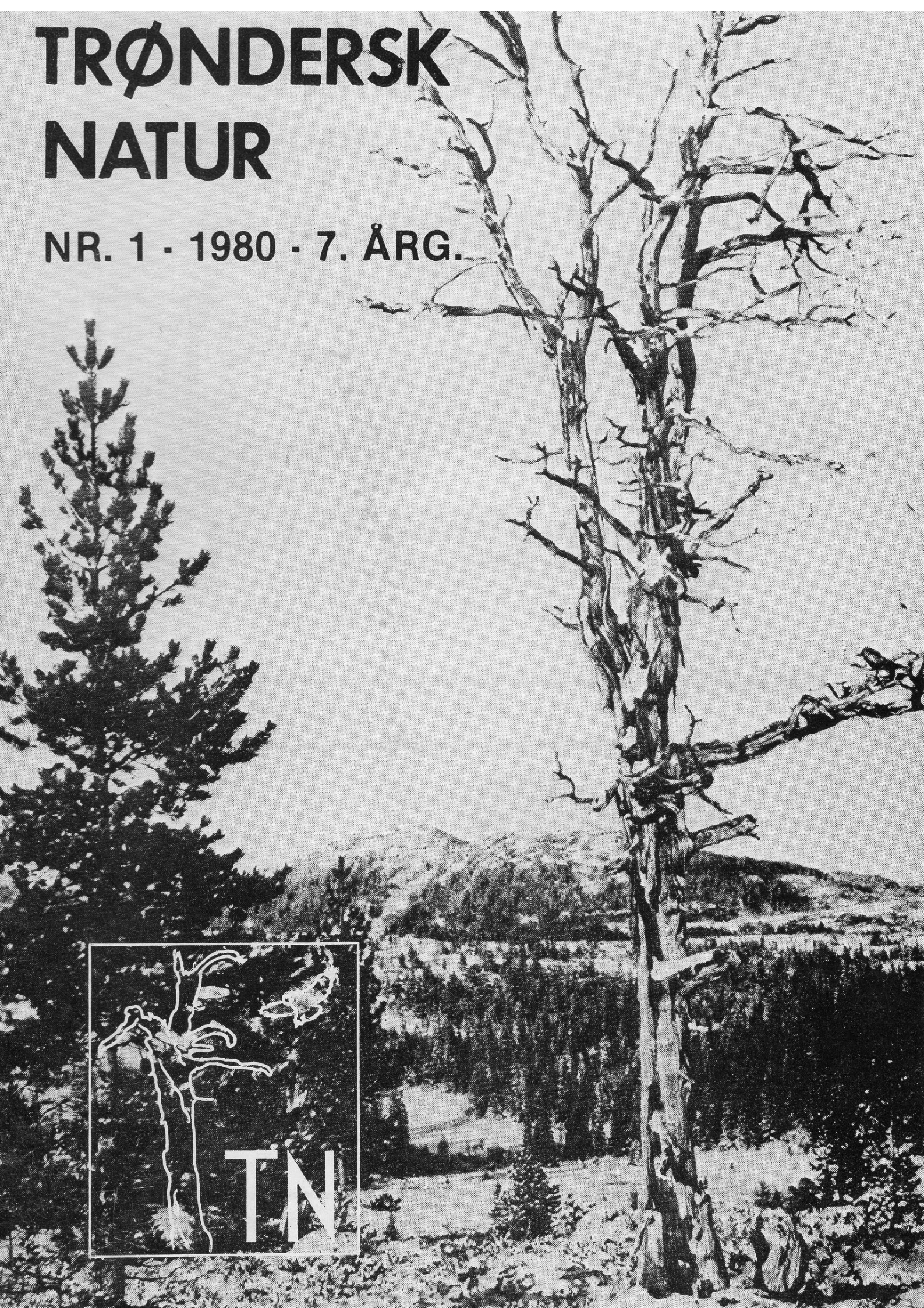

TRØNDERSK NATUR

NR. 1 - 1980 - 7. ÅRG.

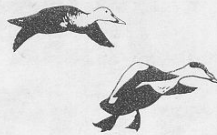

NATURTIDSSKRIFT FOR TRØNDELAGSFYLKENE

Ansvarlig for utgivelsen:

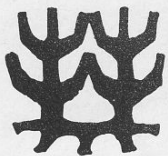

NORSK ORNITOLOGISK FORENING
AVD. NORD-TRØNDELAG
7670 Sakshaug Postgiro 3 89 38 80

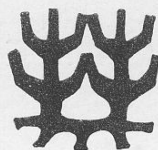

NORSK ORNITOLOGISK FORENING
AVD. SØR-TRØNDELAG
Postboks 139 — Postgiro 3103991
7001 Trondheim

i samarbeid med:

NORD-TRØNDELAG
NATURVERN

SØR-TRØNDELAG
NATURVERN

TRØNDELAGSGRUPPA AV
NORSK ENTOMOLOGISK FORENING

INNHold

Utkast til verneplan for våtmarksområder i Sør-Tr.lag	s. 4
Lokallagsarbeid og utvikling	s. 12
Gerhard Schønnings besøk på Tautra i 1774	s. 15
Viltstellet og naturvernet	s. 18
Index - TN - 1972-79	s. 19
Presentasjon av ringmerkingsgruppe Nord-Trøndelag	s. 24
Skogbruket - Sprøyting - Naturvern	s. 28
Fredning av Froøyene	s. 31
SMÅSTYKKER	
Kaie som eggrøver	s. 33
Hubro i Levanger	s. 34
Hekkelokaliteter for horndykker i N-Tr.lag 1953-77	s. 36
Uvanlig byttedyr hos havørn	s. 37

Redaksjon: Knut Krogstad (red.)

Georg Bangjord

Morten Ekker

Trond Haugskott

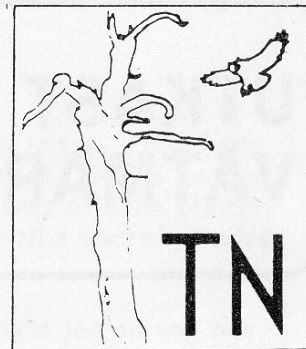
Roar Pettersen

Jostein Sandvik

Ola Huke

Nils Røv

Tove Meland

Adresse: Postboks 1719, Rosenborg
7001 TRONDHEIM.

Postgiro: 3 60 19 52

Abonnementskostnad 1980: Kr. 25.-

Trykk: Stjørdal Trykkeri a.s

Nr. 1

Februar 1980

Opplag 5000

ENDELIG !

Etter å ha vært bebudet allerede i 1974, har et samarbeid om tidsskrift mellom de idealistiske natur-organisasjonene i Trøndelag kommet i stand. Føreløpig for 1980.

Som det går fram av 2. omslagsside, utgis nå bladet i samarbeid med NTN, STNV og Entomologisk forening. På grunn av samarbeidet er sidetallet øket til 40, ihvertfall for dette nr.. Senere kan det bli aktuelt med både flere og færre sider, alt etter stofftilgangen.

Bladet vil i 1980 bli sendt ut til alle medlemmene i de nevnte foreningene. Dette fører til at tidligere abonnenter som også er medlemmer i en av de "nye" foreningene, nå vil få bladet ved å betale sin kontingent der. Disse trenger altså ikke å fornye sitt abonnement. Folk som er medlemmer i flere av foreningene må merke seg følgende: Foreningsstoff vil ikke i nevneverdig grad tas inn i bladet men sendes som bilag til medlemmene.

Med bladet følger innbetalingskort for fornyelse av medlemsskap (gjelder NOF medlemmer) og abonnement. Betalingsfristen er satt til 1. mai 1980. Nr.2-1980 vil ikke bli sendt til de som innen da ikke har fornyet sitt abonnement/medlemsskap.

Til slutt vil vi bare få gi uttrykk for det håp vi nærer om at TN nå i fremtiden skal bli et allsidig naturtidsskrift. Gjennom det samarbeid som nå er kommet i gang står det tross alt på flere "føtter". Likevel må vi føye til: Bladet blir slik den innkommende stoffmengden til en hver tid er. Og dette er DITT ansvar !

GODT NYTT ÅR !

-red-

UTKAST TIL VERNEPLAN FOR VÅTMARKSOMRÅDER I SØR-TR.LAG

Av Jon Suul

Arbeidet med «Utkast til verneplan for våtmarksområder i Sør-Trøndelag» startet i januar 1978. Planen er et ledd i Miljøverndepartementets serie av verneplaner for ulike naturtyper. Verneplanene blir utarbeidet fylkesvis og i regi av fylkesmannen.

Planen bygger på et omfattende registreringsarbeid fra institusjoner og enkeltpersoner, og en lang rekke ulike områder er vurdert. Planen omfatter de våtmarksområdene i Sør-Trøndelag som er av størst betydning for fuglelivet.

Det er holdt møter og befaringer hvor en har hatt kontakt med grunneiere, landbruksmyndigheter og kommuner. Disse kontaktmøtene har gitt verdifulle opplysninger om spesielle forhold i det enkelte område, og en har forsøkt å innpasse dette ved avgrensning av verneområdene og utarbeidelse av vernebestemmelsene for hvert av de aktuelle områdene — så langt dette har vært forenlig med verneformålet.

Våtmarksområder i Sør-Trøndelag

Konkrete talloppgaver over de ulike våtmarksområdenes areal i Sør-Trøndelag eller ellers i landet kan vanskelig framskaffes. Til det er kunnskapen om arealressursene i landet for dårlig i dag. Derfor kan en bare benytte grove angivelser.

Ved Landsskogstakseringen 1919—1939 ble det samlede myrarealet *under skoggrensen* beregnet til 2.346.000 da i Sør-Trøndelag, ved revisjonen 1954—64 ble myrarealet *under barskogsgrensen* beregnet til 1.171.800 da og ved Skogbruks tellingen 1967 ble myrarealet under barskogsgrensen beregnet til 1.233.834 da. Alle disse tall er beheftet med usikkerhetsmomenter, tallene fra 1919—30 ansees noe for høye og de sistnevnte fra 1967 som mest usikre blant fagfolk. I tillegg kommer myrarealet over skoggrensen som det ikke foreligger brukbare beregninger av, disse arealene er i Sør-Trøndelag ikke ubetydelige. Ifølge Miljøstatistikk 1978 utgjør ferskvannsarealet i Sør-Trøndelag fylke 956 km². Arealopp-gaver over andre typer våtmarksområder forefinnes ikke. Tenker en på våtmarker på land vil disse totalt sett utgjøre små arealer i tillegg til det som inngår under myr og ferskvann. I tabell 1 har en antydnet det samlede våtmarksareal på land i Sør-Trøndelag.

Tabell 1. Totalareal og våtmarksarealer på land i Sør-Trøndelag fylke.

Totalareal	18.831 km ²
Myrareal under skoggrensen	ca. 2.000—2.300 km ²
Myrareal over skoggrensen anslåes lavt til	ca. 800—1.000 km ²
Ferskvannsareal o.a.	ca. 950—1.000 km ²
Samlet	ca. 4.000 km ²

Når det gjelder våtmarksarealene langs kysten og i fjordene definerer Ramsar-konvensjonen våtmarksbegrepet slik at det omfatter gruntvannsarealer i sjøen ned til 6 meters dyp på fjære sjø. Også grunne sjøarealer på noe større dyp (ned til 20 meter og endog dypere) kan ansees som våtmark — særlig der disse henger sammen med større sammenhengende gruntvannsarealer/fjæreområder. Å komme fram til tallmessige arealoppgaver for disse våtmarksområdene er meget vanskelig. Fastlandet i fylket har en total strandlinje på 1164 km mens øyenes totale strandlinje med stort og smått utgjør hele 3890 km. Samlet 5054 km. Utenfor denne lange strandlinje finnes ulike våtmarkskomponenter. Imidlertid berører de særlig viktige våtmarksområdene bare en liten del av den totale strandlinje.

Registrering og vurdering av våtmarker i Sør-Trøndelag

En fullstendig oversikt over alle forskjellige våtmarksområder i Sør-Trøndelag når det gjelder fysiske, biologiske og andre forhold er det umulig å sette sammen. Framskaffelse av en slik oversikt ville være meget arbeidskrevende og er umulig innen overskuelig framtid når en ser på tidsforbruk, kostnader og kvalifiserte fagfolk.

Likevel finnes det adskillig kunnskap innen forskjelligartede sektorer som geologi, hydrologi, botanikk og zoologi når det gjelder naturforhold i fylket. Det er også nær sammenheng mellom de ulike fagområdene — f.eks. mellom et områdes fysiske og biologiske forhold og mellom ulike biologiske faktorer. Det vil bl.a. være sammenheng mellom vegetasjon og fugleliv. Registreringer av fuglelivet i et våtmarksområde vil derfor også fortelle en del om området og dets vegetasjon. Når det gjelder våtmark er kanskje særlig fuglene gode indikatorer på den biologiske betydning de ulike områdene har. Nettopp registreringen av fuglelivet kan oftest gjennomføres enklere enn når det gjelder andre biologiske forhold. De fleste vannfuglene er av en viss størrelse og holder til i bestemte vannmiljø og er derfor lettere observerbare.

Totalt sett må det kunne sies at kunnskapen/datamengden når det gjelder våtmarker og vannfugl i Sør-Trøndelag, er god og bedre enn for andre naturtyper. Gjennom en årrekke har interesserte enkeltpersoner foretatt mer eller mindre regelmessige registreringer i ulike våtmarksområder i fylket. Denne virksomheten er blitt mer organisert etter hvert og utføres særlig av medlemmer av Norsk

Ornitologisk Forening. I de senere årene er det blitt utrørt en rekke registreringsarbeider bl.a. som oppdrag fra Miljøverndepartementet, kommuner og andre institusjoner i samband med f.eks. generalplanarbeid, naturvernregistreringer for Landsoversikten for vern av naturvernområder og forekomster, vasskraftutbyggingsplaner, forskning m.v. I 1973 ble rapporten «Oversikt over viktige våtmarker i Norden» publisert for Nordisk Råd. Denne ga en oversikt over en del av de viktigste våtmarkene i Norden som til da var kjent. For Sør-Trøndelag ble der tatt med: Ørlands våtmarkssystem og Havmyrene på Hitra. Etter denne tid har det tilkommet adskillig kunnskap.

I samband med verneplanarbeidet i Sør-Trøndelag som startet i 1978 ble det samme år utført en rekke supplerende registreringer i områder som tidligere var dårlig dekt. Topografiske kart i målestokk 1:50.000 og flyfoto ble gjennomgått, og det samme ble tidligere materiale innsamlet i 1974 som grunnlag for «Vernekatalog 1976» utgitt av Sør-Trøndelag fylke. Dette er er rapport om friluft- og naturvernområder registrert i fylket til da. Dessuten er all tilgjengelig litteratur gjennomgått, og det er tatt kontakt med lokalkjente personer rundt om i fylket. Data innsamlet i samband med NAVF-stipendiet: «Klassifisering og verdisetting av våtmarksområder» (Jon Suul) er benyttet; og det samme gjelder NOI avd. Sør-Trøndelags rapportarkiv.

Totalt er data for om lag 200 forskjellige — større og mindre — lokaliteter vurdert i sammenheng med dette planarbeidet. Det foreliggende registreringsmaterialet synes å gi et godt grunnlag for å foreta en prioritering av de mest verdifulle våtmarksområdene i fylket i dag.

I naturen foregår det stadig endringer, disse kan være naturlige eller påvirket av menneskets ulike inngrep og handlinger. Det er derfor mulig at enkelte våtmarker som nå har en relativt liten betydning for vannfuglene etter hvert kan få økende betydning — f.eks. ved en viss gjødsling av enkelte ferskvann.

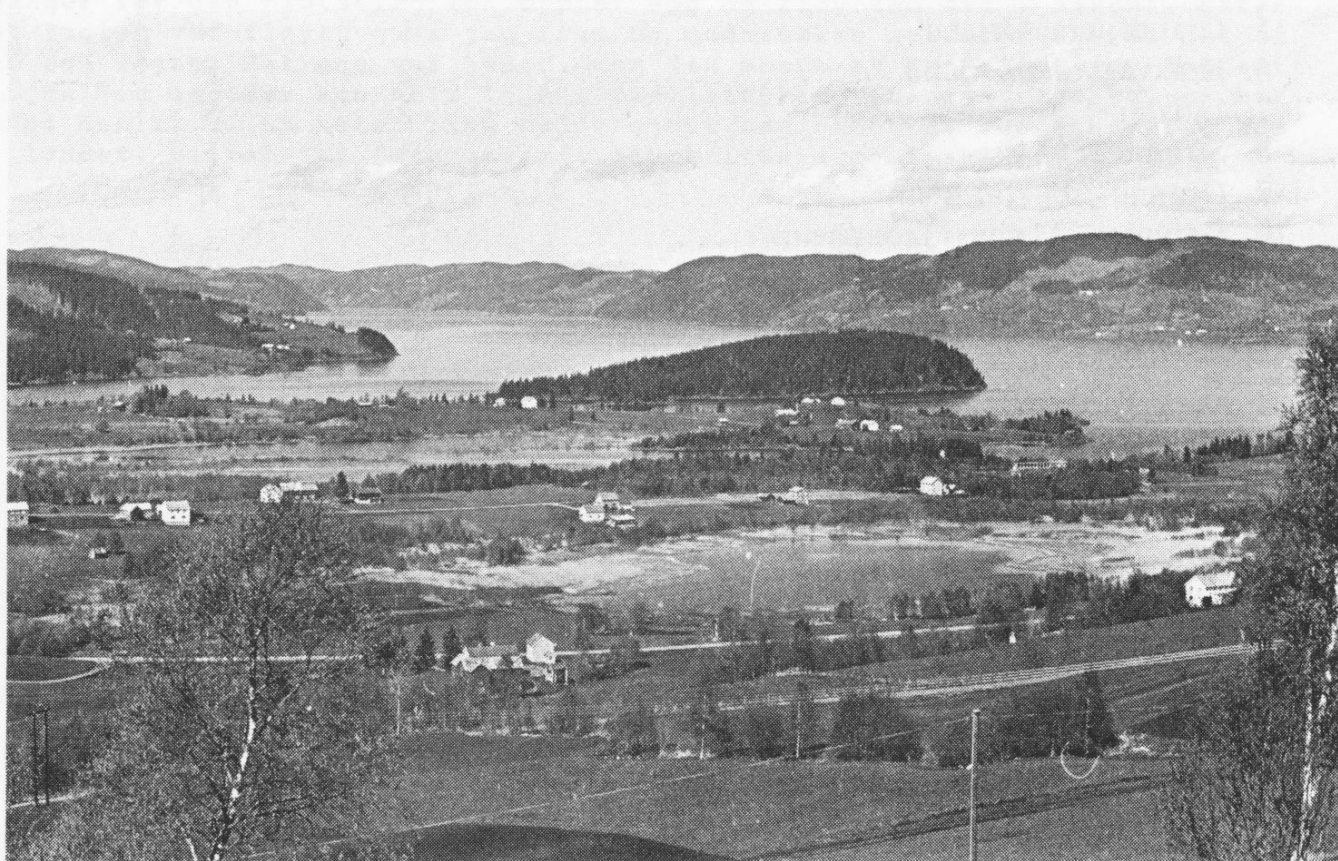
Verdisetting av våtmarksområder er blitt foretatt på ulike områder gjennom forskjellige verneforslag og prosjekter. I internasjonal sammenheng er det utarbeidet kriterier for verdisetting av ulike våtmarker. Dette arbeidet har pågått over lengre tid og gjennom flere prosjekter. De internasjonale vernekriterier for våtmark er i hovedsak basert på kjennskap om og vurdering av vannfuglfaunaen

I Norge hvor de fysiske og

topografiske forhold er noe forskjellig fra resten av Europa og de sørligere land som fungerer som trekk- og vinteroppholdsplasser for mange av de nordlige vannfuglbestandene, vil de kriterier som legges til grunn for verdisetting og prioritering måtte justeres for våre forhold. De kriterier som er benyttet i denne planen er utarbeidet av Folkestad og Suul (in. prep.), og disse baseres på kjennskap om og vurdering av vannfugl og våtmarker i vårt eget land.

Tabell 2. *Prioritering av områdene og forslag om tiltak*

Prioritet	Verdivurdering	Aktuelle tiltak
1	Svært verneverdig område, av internasjonal verneverdi	Vern i henhold til lov om naturvern: naturreservat
2	Meget verneverdig område, av nasjonal verdi	Vern i henhold til lov om naturvern: naturreservat, landskapsvernområde, fuglefredningsområde
3	Verneverdig område, av regional verneverdi (fylke/landsdel)	Vern i henhold til lov om naturvern: naturreservat, landskapsvernområde, fuglefredningsområde
4	Verneverdig område, av lokal verneverdi	Hensynstagen ved planlegging etter bygningsloven, skogvernloven, jaktloven etc.
5	Lite verneverdig område, uten verneverdi	Ingen

Utsyn vestover mot Selbusjøen og Fitjan med Låen i forgrunnen.

Foto: Jostein Sandvik

Områder som omfattes av verneplanen

Ut fra de registreringer som foreligger og de verdivurderinger og prioriteringer som er foretatt — se foregående avsnitt — foreslås et utvalg av våtmarker, dvs. de viktigste/høyst prioriterte områdene, vernet i medhold til lov om naturvern av 1970 (se tabell 3). Det gjelder 20 områder. I tillegg nevnes 9 andre prioriterte områder (se tabell 4) som av ulike grunner ikke medtas i planen. De 20 områdene som foreslås vernet omfatter totalt 87,17 km² landareal, ferskvann, brakk- og saltvann. Areal på land inkludert ferskvann omfatter 31,71 km² som tilsvarer ca. 0,75 % av det beregnede våtmarksarealet på land i fylket (se tabell 1) eller 0,17 % av fylkets totale landareal.

Tabell 3 *Prioriterte områder som foreslås vernet i våtmarksplanen for Sør-Trøndelag fylke*

Nr.	Lokalitetsnavn	Prioritet	Verneform
1.	Bingsholmråsa, Åfjord	3	F
2.	Eidsvatnet, Bjugn	3	F
3.	Innstrandfjæra, Ørland	3	F
4.	Hovsfjæra, Ørland	2	F
5.	Grandfjæra, Ørland	1	N
6.	Kråkvågsvaet, Ørland	2	F
7.	Litlvatnet, Agdenes	2	N
8.	Strømmen, Rissa	3	F
9.	Grønningsbukta, Rissa	3	N
10.	Gaulosen, Melhus/Trondheim	2	N + L
11.	Svorkmyran, Orkdal	3	N
12.	Litlbumyran, Meldal	3	N
13.	Nordre Snøfjelltjørn, Oppdal	2	N
14.	Holtvatna, Midtre Gauldal	3	N
15.	Gåstjønnan, Midtre Gauldal	3	N
16.	Hukkelvatna, Midtre Gauldal	3	N
17.	Molinga, Røros	3	N
18.	Fitjan, Selbu	3	F
19.	Låen, Selbu	3	N
20.	Stråsjøen — Prestøyan, Selbu	2	N

Tegnforklaring: Prioritering følger tabell 2 Verneformer: F = fuglefredningsområde, L = landskapsvernområde, N = naturreservat

En del av de prioriterte verneobjektene blir av ulike årsaker ikke foreslått vernet i samband med våtmarksplanen for Sør-Trøndelag fylke.

Figur 1. Oversikt over de prioriterte våtmarksområder som foreslås vernet i verneplanen for våtmarksområder i Sør-Trøndelag fylke.

Tabell 4. Prioriterte områder som ikke tas med i samband med våtmarksplanen for Sør-Trøndelag fylke.

Nr.	Lokalitetsnavn	Prioritet
1.	Rusasetvatnet, Ørland	2
2.	Slettestjørna, Rennebu	3
3.	Froan, Frøya	1
4.	Havmyran, Hitra	1
5.	Været m.m., Bjugn	2
6.	Deler av Nidelva, Trondheim	3
7.	Leangenbukta, Trondheim	3
8.	Grilstadfjæra, Trondheim	3
9.	Hyllingen m.m., Røros	2

Av disse områdene er det tidligere fremmet verneforslag for Rusasetvatnet, Slettestjørna og Froan. Arbeidet med disse vernesakene er slutført og endelig avgjørelse er nært forestående. Været i øygruppen Tarva, Bjugn er fredet ved Kgl. res. i 1973 som landskapsvernområde. Her er grensene for tiden under revisjon. Likesom Froan er også Været med omgivelser mer aktuell å nevne i samband med en kommende sjøfuglreservatplan enn i våtmarksplanssammenheng.

Både Havmyran på Hitra og Hyllingsdalen i Brekken, Røros er store naturområder med betydelige samlede verneinteresser. Vesentlige våtmarksinteresser inngår i disse. En vil foreslå at vern av disse områdene blir fremmet som enkelt saker.

Grandefjæra, Ørlandet

Foto: Otto Frengen

Leangenbukta, Grilstadfjæra og deler av Nidelva ligger innenfor tettbebyggelse og sentrum av Trondheim by. Likevel har områdene betydelig verdi i våtmarks-sammenheng da områdene er viktige funksjonsområder for ulike vannfugler. Dessuten fungerer de som grønne lunger i byen, og er vakre landskapselementer. De er velegnet som studieobjekter for såvel skoleungdom som publikum i alle aldre som vil oppleve fuglelivet på nært hold ved storbyen. Leangenbukta er sikret ved regulering til friområde gjennom bygningsloven (1972). Deler av Nidelva og Grilstadbukta bør som Leangenbukta sikres gjennom reguleringsplaner. Dette er kommunens ansvar, og det er naturlig at kommunens planleggingsetat utarbeider de nødvendige planforslag i samråd med fylkets naturvernmyndigheter. I disse planene bør forholdene legges til rette slik at publikum bedre kan benytte det spesielle friluftstilbud som ligger i naturstudier i byens spesielle fuglebiotoper.

Tabell 5. *Oversikt over det samlede areal i dekar som foreslås vernet i verneplanen for våtmark i Sør-Trøndelag fylke.*

Nr.	Lokalitet	Landareal	Brakk-/salt- vannsareal	Fersk- vannsareal	Total- areal
1.	Bingsholmsråsa, Åfjord	160	6340		6500
2.	Eidsvatnet, Bjugn	20		650	670
3.	Innstrandfjæra, Ørland	140	1450		1590
4.	Hovsfjæra, Ørland	80	1295		1375
5.	Grandfjæra, Ørland	630	20370		21000
6.	Kråkvågsvaet, Ørland	1100	22900		24000
7.	Litlvatnet, Agdenes	100		430	530
8.	Strømmen, Rissa	130	205		335
9.	Grønningsbukta, Rissa	100	490		590
10.	Gaulosen, Meihus/Tr.heim	355	2410		2765
11.	Svorkmyran, Orkdal	495		350	815
12.	Litlbomyran, Meldal	1035		365	1400
13.	Nordre Snøfjelltjørn, Oppdal	2200		700	2900
14.	Holtvatna, Midtre Gauldal	105		40	145
15.	Gåstjørnan, Midtre Gauldal	2280		200	2480
16.	Hukkelvatna, Midtre Gauldal	11200		1300	12500
17.	Mølinga, Røros	1175		525	1700
18.	Fitjan, Selbu	190		150	340
19.	Låen, Selbu	55		50	105
20.	Stråsjøen-Prestøyan, Selbu	4600		800	5400
Totalt		26150 ¹⁾	55460 ²⁾	5560 ³⁾	87170

¹⁾ Heri medregnet alle sumpområder, oversvømmingsområder, øyer og holmer etc.

²⁾ Heri medregnet fjæreamråder nedenfor normalt flomål.

³⁾ Heri medregnet alle ferskvannsområder med åpent vannspeil.

ved Berit F. Moen

Naturvernforbundet har ca. 40 000 medlemmer. Ansvaret for aktivitet på lokalplanet har vært en sentral oppgave for kretsforeninger (fylkeslag). Det har vist seg å være vanskelig å mobilisere medlemsmassen med den organisasjonsstruktur forbundet har hatt. Fra begynnelsen av 1970 kom det signal om at opprettelse av lokallag under kretsforeningene kanskje var veien å gå for å utnytte lokalt naturvernengasjement. I løpet av 70-årene var det en jevn økning i antall lokallag, og ved inngangen til 1980 regner forbundet at ca. 80 lokallag er stiftet. Oppland Naturvern har vært foregangsforening i lokallagssammenheng, og har nå 17 lokallag med mange engasjerte medlemmer.

Fram til 1979 søkte STNV å holde kontakt med "grasrota" gjennom kommunekontakter. Disse får tilsendt møtereferat og vervemateriell, men ordningen førte ikke til markert lokalt engasjement. Forrige år ble et merkeår gjennom opprettelse av de tre første lokallag i vår kretsforening. Styret i kretsforeninga prioriterer nå kontakten med lokallaga, og arbeider for å etablere nye. På tillitsmannstreffet på Songli 13. -14. oktober 1979 ble det vedtatt å satse på disse kommunene i første omgang: Midtre Gauldal og Trondheim. Deretter vil Hitra, Åfjord, Klæbu og Røros være aktuelle kommuner hvor det hadde vært sterkt ønskelig med lokallag.

Til inspirasjon for medlemmer som synes lokallagstanken er god, bringer vi her presentasjon av våre lokallag.

HVOR BLIR DET NESTE?

OPPDAL NATURVERNLAG

ved Jon Ekrann

Naturvernlaget i Oppdal er no eit år gamalt. Diverre er det ikkje mykje me har fått gjort. Kanskje er me for ung enno? Me har hatt fire styremøter og kalla inn til to medlemsmøter. Det første var i mai, og da møtte knapt nok heile styret (var kanskje på feil årstid?). Hadde så eit møte her før jul, der hadde me ein skredforskar og han held eit interessant foredrag med lysbilete. Han møtte ca. 30 menneske.

Etterpå var det samtale om kva laget skulle arbeida med i tida framover. Mange tankar kom fram, i vinter var nok studeringar det ein meinte passa best. Og no er det gjort eit skriv som vert sendt til alle medlemmar med tilbod om å bli med. Emna er: "Energi, miljø og samfunn", "Botanikk" og "Soppsamling". Dei to siste kan da følgjast opp til sommaren.

På eit slikt møte kjem ein ikkje forbi temaet jerv - sau. Det vart og drøfta, og ein kan slå fast at fleirtalet ikkje er samd i den framstillinga som brødrene Heitkøtter fører i pennen i den siste tida. Slike skriverier gjer det vanskeleg å få medlemmar til eit naturvernlag ute på bygdene. Ja det er og vanskeleg å halda på dei ein har.

Sammensetning av styret i Oppdal Naturvernlag: Formann Jon Ekrann, nestformann Erik Vikan, Kasserer Jogrim Nordsletten, Skrivar: Dordi Aalbu, Sølvi Berg.

HOLTÅLEN NATURVERN

ved Ole Gunnar Folde

27. september 1979 ble på mange måter en merkedag for oss naturvernere i Holtålen. Denne dagen ble den første lokalforening av NNV stiftet i Øvre Gauldal. Formannen i STNV, Ola Huke, med styremedlemmene Sendstad, Skovseth, Selnes og Røv i ryggen ledet stiftelsesmøtet. Ca. 25 medlemmer fra Haltdalen og Ålen møtte fram i Ålen samfunnshus for å få være med denne litt "historiske" ettermiddagen.

Sentrale naturvernsaker ble tatt opp til drøfting. Naturlig nok kom Gaulas framtidige skjebne i fokus, og også for styret vil Gaulavassdraget få topp prioritet i tida framover. Det er nå nedsett et utvalg i Holtålen som skal utrede mulighetene for rensing av gruvevatn fra Killingdal og Kjøli. Men også viktige saker som skogsprøyting, hyttebygging i hekkeområder, motorisert ferdsel i utmark, vil være innen vårt interesseområde.

Generelt kan det sies at også naturvernet i Holtålen seiler i medvind for tida. Vi har et meget høyt medlemstall, og vi merker et sterkt og oppriktig engasjement for naturvernsaken. Holtålingene har idag Trøndelags flotteste høyfjellsområde til disposisjon. Dette området har ikke bare en fantastisk rikdom av fisk, vilt og andre naturherligheter, men vil i framtida bli det fjellområdet som trønderne må oppsøke for å finne noe av det opprinnelige Trøndelag - og for å finne helhet og mening.

Naturvernlaget i Holtålen håper på godt samarbeid med Sør-Trøndelag Naturvern og andre lokallag i de avgjørende åra vi nå har foran oss.

Sammensetning av interimsstyre i Holtålen Naturvern: Formann Morten Engan og styret består ellers av Jon Nordfjell, Ivar Moan Djupdal, Inger Yseth og Ole Gunnar Folde.

SELBU OG TYDAL NATURVERN

ved Guri Fuglem

Bakgrunn for dannelse av lokallag for Neadalen

På et samlingsmøte for kommunekontakter i Sør-Trøndelag på Songli forsøksgård i oktober 1979 ga kretsforeninga inspirasjon til å ta opp nok en gang arbeid med å danne en lokal naturvernforening for hele Neadalføret. Etter å ha tatt kontakt med kommunekontakten i Tydal, Arvid Ulseth, besluttet vi å innkalle til et møte. Vi tok så kontakt med noen medlemmer så vi visste at det kunne bli dannet et styre. Kretsforeninga støttet oss hele tiden, og derfra møtte en representant til møtet. Møtet ble kunngjort i lokalbladet.

Stiftelsesmøtet 31. 10. 1979

Til det oppsatte møtet kom tretten personer. De fleste er medlemmer. Noen få kom fra andre kommuner og ville se hvordan dannelsen av et lokallag foregikk, og et par andre interesserte møtte og ble medlemmer på møtet. Nestformann i kretsforeninga, Erling Sendstad, ledet den formelle stiftelsen av laget.

Arbeidsoppgavene framover ble drøftet. Til slutt på dette møtet viste Jardar Sandstad lysbilder fra området rundt Stråsjøen, alt i alt et vellykket møte.

Videre arbeid

På det første styremøtet ble oppgavene fordelt og forslaget til vedtekter gjennomgått. Vi drøftet kort arbeidsoppgavene og fant at vi ville forsøke å få i stand et informasjonsmøte i hver kommune med presentasjon av oss sjøl, en film om naturvern og et kåseri som ikke helt er klart pr. idag. Vi legger opp disse møtene stort sett likt, med lokale variasjoner. Vi ser på kontakt med medlemmer og andre som svært viktig.

Verneplanene for våtmarksområder innenfor Selbu gikk vi igjennom og vi vil gi vår støtte til vern av de tre områdene som her er tatt med. Senere vil det bli aktuelt å arbeide for verne-saker i forbindelse med vasskraftutbygging.

Ellers har vi ikke lagt konkrete planer framover. Vi vil heller ta opp ting vi mener er aktuelle til enhver tid på det lokale plan. Vi kan skrive i lokalbladet og drive holdningsskapende arbeid på annen måte. Selbu og Tydal naturvern satser på godt samarbeid med andre lag som har sammenfallende interesser.

Økonomi

Lokallaget starter på "bar bakke". For å få det i gang la vi ut litt hver for oss. Noe av dette får vi dekket fra kretsforeninga. Etter som vi får beholde medlemskontingenten fra nye medlemmer det første året, så vil dette anspore litt ekstra, og vi har samlet en del nye medlemmer og håper på fler. Ellers får vi se hvordan dette utvikler seg. Vi har og kort drøftet muligheten av å søke kommunene om noe støtte.

Sammensetning av styret i Selbu og Tydal Naturvern: Formann Ingebrigt Kirkvold, styremedlemmer Jardar Sandstad, Arvid Ulseth, Ola Kjøsnes, Guri Fuglem. Her er det to fra Tydal og tre fra Selbu.

Gerhard Schønnings besøk på Tautra i Trondheimsfjorden i året 1774

I tidsrommet 1773-75 gjorde Gerhard Schønning en rekke reiser omkring i Trøndelag. Beskrivelsen av disse reisene ga han ut i bokform. Dette ble trykt på nytt i 1910, og nå (1979) har Tapir gjort opptrykk av 1910-utgaven. Den kan nå kjøpes i to bind hos bokhandlere. Den kan anbefales! Som et eksempel på innholdet gjengis her et utdrag av Schønnings beskrivelse av Tautra i Trondheimsfjorden. Øyas spesielle natur- og kulturlandskap og rike fugleliv var også den gang iøynefallende for en besøkende.

Jon Suul

"Fra Ytterøen reiste jeg siden, til Søes, forbi Lexviiken, paa den nordre, men Skoggen eller dens Annex Ekne og siden Frosten paa den søndre Siide. Fra Ytterøen til Holmberget, et Giæstgiver-Sted paa Frosten, regner man at være $2\frac{1}{2}$ Mil, men er vel neppe meere end 2. Aatlo er den første Gaard paa Frosten, paa den østre Strand-Siide, mod bemeldte Ekne. Men et kort Støkke østen for benævnte Holmberg ligger Gaarden Naaviik, hvor jeg tog ind til Stedets daværende Capellan, H. C. Bernhoft.

I Selskab med ham og Hr. Provst Hammond, besøgte jeg følgende Dag den $\frac{1}{4}$ Mil omtrent fra det faste Land eller fra Frosten, men $\frac{1}{2}$ Mil fra Stranden (d. e. Leksvikstranden), beliggende lille Øe Tautern eller som Bønderne kalde den Tautra, hvoraf Munkene i gamle Dage toge Anledning til at kalde deu Tuta Insula. Den ligger norden for eller i N. V. fra den yderste Odde af bemeldte Frosten, men fra Trondhiem omtrent i N. O., og er omtr. $\frac{1}{2}$ Fiærding Mil eller noget meere lang; men kun $\frac{1}{2}$ Fiærding breed, hvor den er bredest, liggende jævnsides med Frostens Land, i en Strækning mellem N. O., eller noget meere nordlig, og S. V. omtrent. Man kan tydelig see, at den i de forige Tiider har bestaaet af 2de uliige store Øer, en mindre og en større, hvoraf den mindste, mod N. O. beliggende, har været kun $\frac{1}{3}$ Deel mod den større. Riimeligt har den hele Øe, i de første Tiider bestaaet af lutter Skiær og Klipper, mellem hvilke Havet efterhaanden har sammenskyttet en næsten utroelig Mængde af Skiæl (En stor Deel af disse Skiæl bestaaer af det Slags som kaldes Kukkellur eller Konung (Cochlea, testa ovata, spiris quinque striatis fasciatis, operturæ margine postico dilatato rotundato). Kilder findes her paa Skagen, paa Kloster-Øen og Nord-Vollen. Ao. 1700 nogle og 30 skal dog have været saa stor Tørke, at man her maatte hente Vand fra Lexviiken), samt Steene og Sand, og derved føiet dem sammen. Øens Grund, som næsten overalt bestaaer af bemeldte Ting, bærer noksom Vidne herom.

Øen har den Egenskab, at her er tidligere Foraar og sildigere Vinter, end i næstliggende Egne, hvilket ofte gjør en Forskiæl af 14 Dage, undertiden af 3 Uger. Alt hvad som voxer paa denne Øe, er meget skiønt, Korn, Frugter etc. Paa Øen findes ingen giftige Dyr. En stor Mængde Fugle-Vildt findes her, som Aakerlo d. e. Brokfugle, Fiældlo, alle kun forskiellige af Størrelse, Bekkasiner, Wald-Snepper, Vild-Giæs og 1762 6 Støkker Bruushøns, ganske usædvanlige. Paa Øens søndre Siide ligge 2de smaae Holme, med Græs, Buske og Træer bevoxne, som ved Ebben ere landfaste, ved Flod, Øer. Den største, som ligger mod den sydvestlige Odde af Øen, kaldes Hundholmen, den der østen for Kraakholmen. Paa denne er en Kjøin eller et lidet Vand, som er brak, men udtørres ei uden i meget tørre Sommere. Den ligger 1 Favne høit over Havets Flade. Grunden paa begge er Fiæresand og Aur. Her opholde Eder-Fuglene sig, Faarene og gierne. Hundholmen er et Par Favne høiere end den anden. Midt imellem disse Holme falde de 3 Skove i Øinene, som staae paa Øen Tautern og give den et prægtigt Anseende. Den eene paa Skagen, den anden som er næsten rund og af Gran, norden for Gaarden; den 3die østen for Gaarden.

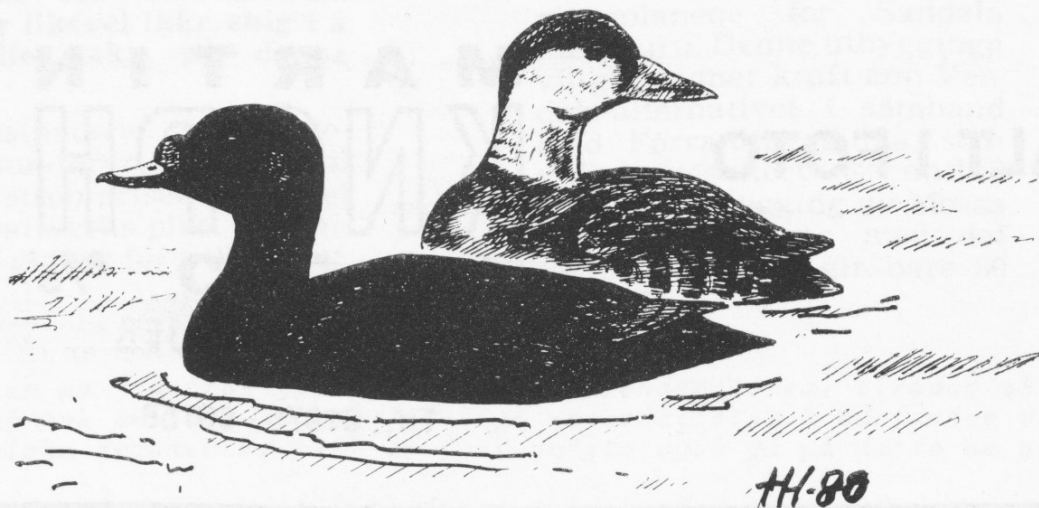
Øen er i vore Historier bekjænt, fornemmelig af det Munke-Kloster, som der tilforn har staaet. Sønden for alle disse bemeldte Bygninger (Klosterruinene), har været en anseelig stor Have, efter hvilken endnu sees Levninger, i en Hob her staaende, store, men gamle Æple-Træer. Det er ei at tvile paa, at disse jo er plantede af Klostrets forige Munke, saavelsom de her omkring endnu staaende Aske-, Eege- og Hagetorn-Træer, af hvilket sidste Slags her saaes et an-

seeligt stort. Ved Stranden voxer her ogsaa af den saa kaldte Tin-veed, hvis Blade see omtrent ud, som Rosmarins-Blade; men denne er her ogsaa almindelig paa andre Steder.

Her sees og en lang Række af sammenkastede Stene, hvor uden Tvil har staaet Indhegning om Haven paa dens søndre, d. e. sydvestre Siide. - Her paa Øen voxer endeel Urter vilde, som ei ere almindelige, Schlüsselblom (saaes ogsaa ved Fenstad paa Statsbygden), Primula Veris, Aqveleier, hvoriblandt ere fundne 2de ganske hvide Blomster-Stængler. Forige Apotheker Strack, Throndhien, lod her hvert Aar samle medicinske Urter. Her voxer ogsaa Selje, Hæg, Rogn, Asp, Hassel, lidt Birk, lidt Furru, Eenetræer. Liigesaa Selje-Asald. Den bærer røde Bær. Bladene ligne Seljens.

I S. V. omtr. fra Kirken ligge adskillige maadelige Biærg-Knolle, af hvilke den Odde bestaaer, som her stikker ud mod Havet og kaldes Qvingen, hvor en Prest eller Munk skal have størtet sig i Søen. Andre berette dette at være skeet paa Øens østlige Odde, Aaboen kaldet, og at Prestens Navn var Aabo. Men sønden for den skiær en Bugt sig ind, mellem Kloster-Øen og den større der sønden for beliggende Deel af Tautern, saa at mellem begge er kun en smal og lav Strimmel Land eller Nakke, som endnu ved høie Vande (eller ved Flod) næsten overskyldes af Havet. Bugten paa den nordre Siide af denne Nakke kaldes Nord-Havnen, den paa søndre Sør-Havnen. $\frac{1}{2}$ Fiærding omtrent herfra, paa den søndre Kant af Øen, men omtrent midt paa den, ligger den nu værende Tauterns Gaard, uden Tvil hvor Klosters Avelsgaard tilforn har staaet. Gaardens Huuse stode tilforn længer hen imod N. eller N. V., men blev fløttet af Just. - R. Brun. Den har en temmelig smuk Bygning og Have, i hvilken staaer en stor Deel Kirsebær-Træer, Plommetræer, foruden Ribs-, Solbær- og Stikkelsbær-Buske, men kun eet Pære-Træ. Omkring Gaarden er en Mængde Hægge-Træer. Paa denne Kant er og temmelig Gran-Skov, især mod den sydvestre Odde af Øen, som kaldes Skagen, hvor Landet er høiest, og bestaaer af Biærg-Knolle; men der ovenpaa er en jævn Strækning af 15 til 1600 Skridts Længde, besat med Gran-Skov. Igiennem denne Skov er anlagt en smuk Promenade for Gaaende eller Kiørende. Øen i sig selv er et af de smukkeste Steder, som kan beboes, især af dem, som ville leve i Eenlighed og for dem selv.

Ved Øen opholder sig en temmelig Del Eder-Fugle, hvoraf Øens Eiere trække nogen Fordeel, ligesaa af Kommen, som der voxer i Mængde, men meest af Faare-avlens, hvortil Øen er sær beqvem, da den har tør Grund, og bestaaer af Sand, allerhelst naar visse staaende Kiær, som der findes, bleve udtørrede. Stutterier ere her og brugte, om til Fordeel, veed jeg ikke. Paa Øen boe 5 Huusmænd, af hvilke den ene har et Slags Krohold, Havn kaldet, da her uden for Landet, undertiden tages Havn af Jægte og Baade. Øen skylder eller er skatlagt for 6 Spand. Omkring ved Øen fiskes skiønne store Musklinger, som føres til Throndhien og der sælges. Her har desuden tilforn været skiønt Fiskerie; men nu fanges her ei uden til daglig og egen Fornødenhed, Torsk, Qveite, Flyndre, Bleiker d. e. Hvidling, Hyse, Ørreder, Sey, Auer, Aal, Sild, Krabber. Coraller voxer ogsaa omkring Øen, Kobbe og Odder giøre her Fiskerierne Skade. Her holdes almindelig ved 30 Klave-bundne, 6 Heste; men 300 Faar meener man tillige her at kunne fødes. Kragen passer paa, naar Faarene fødes, hugger Øinene ud paa de nyfødte Lam, og æde dem siden. Paa Øen er en Mængde Harer. Her ere desuden Egerne σ ; Ikorn, Hermeline, dog kun faae'.

VILTSTELLET OG NATURVERNET

Av Ola Huke

Det har tidligere i Sør-Trøndelag Naturvern vært diskutert naturvern og jakt. For mange av oss naturvernere synes jakt å være uforenlig med naturvern. I et intervju med "Adresseavisen" 4.1.80 sier direktør Helge Vik-an i Direktoratet for vilt og ferskvannsfisk om forvaltning av ressursene at dette ikke bare betyr fredning, men at "det spenner over hele spektrat fra fredning til optimal utnyttelse".

Viltkonsulenten i Midt-Norge, Arne Belsaas, gir i sin kommentar til elgjakta 1979 et godt eksempel hvor jakt innen rammen av et ordnet viltstell har som mål å utnytte en fornybar naturressurs. Dette må sies å være forenlig med naturvernets prinsipper. Han sier at det i historisk tid aldri har blitt skutt så mye elg i Trøndelag og landet forøvrig som i 1979. Over 2500 i Trøndelag, som er en økning på 15%.

Bare i Trøndelag er det i år tatt ut dobbelt så mye elg som det ble felt i hele landet før krigen. Årets avskytning i Trøndelag utgjør 400 tonn elgkjøtt til en førstehåndsverdi av 8 mill. kroner. Dette tilsvarer det årlige kjøttforbruk for nærmere 8000 mennesker. Utbyttet av elgjakta gir større kjøttutbytte enn alt annet vilt til sammen. Da viltstellet ifølge lovverket er en del av landbruket, foretar han noen sammenligninger med tradisjonelle landbruksprodukter. Et middels familiebruk med kjøttproduksjon som hovednæring har en årsproduksjon på 7 tonn kjøtt. Årets uttak av elgkjøtt tilsvarer da en årsproduksjon fra 57 familiebruk i Trøndelag. Sammenligner vi med skogbruket kan vi bruke tømmerstokkens nettoverdi for skogeieren som grunnlag. Med de variasjoner vi har i priser på ulike sortement og med varierende drifts- og kulturutgifter, er det rimelig å regne en netto på 60 kroner pr. kbm.. Under denne forutsetning vil årets elgavskytning i Trøndelag utgjøre ca. 50-60% av verdien av det årlige tømmeruttak i Sør-Trøndelag. Tar vi en sammenligning med reindriften i Trøndelag og Hedemark, gir elgjakta i Trøndelag 30% mere kjøtt pr. år.

Men til tross for økningen i avkastningen mener Belsaas at elgstammen fortsatt er i vekst, og at vi må bestrebe oss på å ta ut mer for å stabilisere stammen. Her trengs både en effektivisering av nåværende elgjegere og flere nye jegere. Han sier til slutt at det ville være å beklage om vi ikke greier å utnytte vår viktigste viltart i en tid hvor så mange snakker om fornybare ressurser.

ALT I FOTO

**MARTIN
KNOPH
FOTO A/s**

7700 STEINKJER

Tlf.: 61975 - 66158

INDEX

TRØNDERSK NATUR 1972 - 79

I siste nummer av TN, nr. 4 1979, trykte vi index for fugler til de første 8 numrene (1972 - 1974). Resten ble bebudet i dette nr., men for ikke å oppta alt for stor plass i ett nr. har vi delt det i to, og presanterer siste del av fugle-indexen (1977 - 1979) i nr. 2 1980. Listene er også plasert på midtsidene så de lett kan taes ut ved innbinding av tidligere årganger.

For nye lesere skal vi gjenta de forkortingene som er tatt i bruk: Årgangene 1973, -74 og -78 mangler fortløpende sidetall, slik at heftenr. også er tatt med (skrives med romertall). Eks.: 73:II:21, d.v.s. side 21 i nr. 2 for 1973. 79:82, d.v.s. side 82 for 1979.

En del virvelløse dyr mangler norsk namn, de latinske namnene står her i kursiv.

VIRVELDYR (untatt fugler)

- Bever 73:I:25, 74:III:33.
Bjørn 72:14-16-21, 73:II:5,
74:III:39.
Blåhval 74:III:39.
Blåsel 72:27, 74:III:40.
Elg 73:II:6, 74:II:10,
74:III:43, 77:4.
Finnhval 74:III:39.
Fjellrev 72:6-7-8-9, 73:I:25,
74:III:39.
Flaggermus 74:III:39.
Flyndre 73:III:18.
Gaupe 72:14, 73:II:6,
74:III:39, 77:4, 78:IV:19.
Grevling 73:II:15-16-17, 74:I:
29, 79:68-69-70-71-72-123.
Grønlandshval 74:III:39.
Gråsidemus 78:I:20.
Hare 74:III:43, 77:4.
Havert 73:I:18, 73:III:22,
74:III:39, 78:I:6.
Hjort 77:4.
Horngjel 74:I:26.
Hvalross 74:III:39.
Hyse 74:I:5.
Håggjel 74:I:5.
Ilder 74:III:40.
Isbjørn 72:29, 74:III:40.
Jerv 72:10-14, 73:I:27,
73:II:6, 74:III:40.
Knølhval 74:III:40.
Kveite 73:III:22.
Lake 74:II:15.
Laks 74:III:13-14-15-16-17-18.
Langøret flaggermus 73:I:24.
Markmus 78:I:20.
Mink 79:124.
Moskusfe 72:10, 74:III:30-40.
Mår 74:III:40, 77:4.
Nise 74:III:40.
Nordkaper 74:III:40.
Nørhval 74:III:40.
Oter 74:I:20, 74:III:40, 77:4,
79:124.
Piggsvin 74:III:40.
Regnbueørret 74:I:27.
Rein 72:10, 73:II:6, 74:III:33,
77:5.
Rognkall 73:III:19.
Rognkjeks 73:III:19.
Rødrev 72:6-7, 73:I:27, 74:III:43,
77:4.
Røye 74:II:15-16, 77:5.
Røyskatt 73:I:27.
Rådyr 74:I:20, 74:III:43, 77:4.
Sei 73:III:19.
Sel 79:124.
Sild 74:I:5.
Sjømus 74:I:5.
Sjørret 74:I:24, 74:III:13-14-
15-16-17-18.
Skolest 74:I:5.
Smørflyndre 74:I:5.
Spitsbergenrein 74:III:40.
Steinbit 74:I:5.
Steinkobbe 72:27, 74:III:40, 78:I:6.
Svarthå 74:I:5.
Torsk 73:III:19-22, 74:I:5-24.
Ulv 72:14-16-21, 73:II:5,
74:III:33-40.
Vassild 74:I:5.
Ørret 74:II:15-16, 74:III:44,
77:5.
Ål 74:I:24.

VIRVELLØSE DYR

- Admiral 73:IV:7-9-13.
 Albueskjell 74:I:5.
Albulina orbitalus 73:IV:9-13.
Argynnis aglaja 73:IV:7-12.
A. cydippe 73:IV:12.
A. eunomia 73:IV:12.
A. euphrosyne 73:IV:7-12.
A. freiija 73:IV:12.
A. friggja 73:IV:12.
A. lathonea 73:IV:12.
A. pales 73:IV:12.
A. selene 73:IV:7-12.
A. sifonica 73:IV:12.
A. thore 73:IV:12.
Aricia allous 73:IV:13.
 Aurorasommerfugl 73:IV:11-13.
 Barkbiller 78:IV:17, 79:6-7-8-9.
 Bartreveps 78:IV:17.
Blastophagus minor 79:7.
 Blåskjell 74:I:5.
 Blåvinge 73:IV:9-13.
 Butt strandsnegl 74:III:19-20-21-22-23.
Callaophrys rubi 73:IV:13.
Carterocephalus palaemon 73:IV:13.
Celastrina argidus 73:IV:9-13.
Chionea 73:I:12, 78:IV:16.
Coenonympha pamphilus 73:IV:7-12.
C. tullia 73:IV:12.
Cupido minimus 73:IV:13.
Cyaniris semiargus 73:IV:9-13.
 Den hvite C 73:IV:7-13.
 Dobbeltøyet barkbille 79:8.
 Dødningshodesvermer 73:III:25.
 Dødningsuret 74:II:20.
 Edderkopper 73:I:13, 78:IV:15, 79:36-37.
Eumedonia chiron 73:IV:13.
 Ferskvannsnegl 74:II:15.
 Firetannet barkbille 79:8.
 Fjelldjevel 73:IV:6-12.
 Fjellgresshoppe 79:50.
 Fjærmygg 74:II:16, 78:IV:16.
 Flatlus 79:86.
 Fleskeklanner 74:II:19.
 Fliksommerfugl 73:IV:7-13.
 Flått 79:84-123.
 Grassommerfugler 73:IV:6-13.
 Granbarkbille 79:6-8.
 Grønn grashoppe 79:50.
 Grønn løvhopper 79:48.
 Grønnvinge 73:IV:9-13.
 Gråbrun grashoppe 79:50.
 Gullvinge 73:IV:9-13.
 Gul myrsommerfugl 73:IV:11-13.
Heodes virgaureae 73:IV:13.
Hesperia comma 73:IV:12-13.
Hodelus 79:86.
 Hoppeedderkopp 79:36-37.
 Humler 73:I:11.
 Husflue 79:85.
 Husstøvmidd 79:85.
 Kamelhalsflue 79:73.
 Kieffers torngrashoppe 79:49.
 Klesmøll 74:II:19.
 Kålsommerfugl 73:I:11, 73:IV:10-11-13.
Lasiommata petropolitana 73:IV:12.
L. maera 73:IV:12.
 Liten granbarkbille 79:8.
 Liten strandsnegl 74:III:19-20-21-22-23.
Lithobius forficatus 74:II:20.
 Lundelus 79:85.
Lycoena phlaeas 73:IV:10-13.
L. helle 73:IV:13.
 Marflo 74:II:15.
 Maur 73:I:11, 78:I:17.
 Meitemark 74:II:15.
Melitaes athalia 73:IV:7-13.
 Melmøll 74:II:19.
 Menneskeloppe 79:87.
 Menneskelus 79:85.
 Midd 78:IV:17, 79:84.
 Monarksommerfugl 73:IV:6.
 Muggbiller 74:II:20.
 Museumsbiller 74:II:19.
 Mygg 73:I:12.
 Nepesommerfugl 73:IV:10-11-13.
 Neslesommerfugl 73:I:11, 73:IV:7-13.
 Nettsommerfugl 73:IV:13.
 Nordisk grashoppe 79:50.
Oeneis jutta 73:IV:12.
O. norna 73:IV:12.
Palaeochrysis hippotoe 73:IV:9-12.
Pararge aegeria 73:I:24, 73:IV:12.
 Perlemorsommerfugl 73:IV:7-12.
 Planktonkreps 74:II:16.
 Plantesugere 78:IV:17.
Plebejus idas 73:IV:9-13.
Polyommatus optilete 73:IV:13.
P. icarus 73:IV:9-13.
Pyrgus centaureae 73:IV:13.
P. alveus 73:IV:13.
P. andromeae 73:IV:13.
 Rapssommerfugl 73:IV:13.
 Rustvinge 73:I:13, 78:IV:16.
 Sikader 78:IV:17.
 Sitronsommerfugl 73:IV:11-13.
 Skabbmidd 79:85.
 Skarptannet barkbille 79:8-9.
 Skogdjevel 73:IV:6-12.
 Skoghvitvinge 73:IV:11-13.
 Skolopender 74:II:20.
 Slank torngrashoppe 79:49.
 Smygere 73:IV:13.

Snutebiller 78:IV:17.
 Snøskorpionfluer 73:I:12-13,
 78:IV:16.
 Spraglet grashoppe 79:50.
 Springhaler 73:I:13, 78:iv:15.
 Steinfluer 78:IV:16-17.
 Stokkmaur 74:II:20.
 Stor granbarkbille 79:8.
 Stor margborer 79:6-8.
 Stripet treborer 74:II:20.
 Stripet vedborer 79:8-9.
 Sumpgrashoppe 79:50.
 Svalestjert 73:IV:9-13.
 Svartnervet flue 78:IV:16.
 Sørgekåpe 73:IV:9-13.
 Tege 79:87.
 Tistelommerfugl 73:IV:7-9-13.
 Totannet barkbille 79:8.
 Tyvbille 74:II:20.
 Vanlig strandsnegl 74:III:19-
 20-21-22-23.
 Vanlig torngrashoppe 79:49.
 Veggdyr 79:87.
 Veps 73:I:11.
 Viklere 78:IV:17.
 Vintermygg 78:IV:16.

BLOMSTER OG KRYPTOGAMER

Alm 73:IV:7, 74:II:7, 77:14.
 Bakkemynte 77:16.
 Bergfrue 73:III:16, 77:16.
 Bergskrinneblom 77:14.
 Bjørk 73:III:20, 74:II:6-7,
 74:III:40, 79:44-45.
 Blæretang 74:I:5.
 Blåkoll 78:II:6.
 Blåstarr 79:44.
 Blåveis 73:III:20, 77:14.
 Bringebær 74:I:19, 78:II:5.
 Bristlav 78:I:14.
 Broddbergknapp 74:I:10, 74:II:4.
 Brudespore 73:III:16.
 Brunrot 77:14.
 Bukkebeinurt 74:I:10.
 Bukkeblad 78:II:18.
 Burot 79:4.
 Buskskjegg 78:I:14.
 Bøk 73:III:20.
 Dvergmispel 77:16.
 Dvergmoldmose 78:II:6.
 Dvergsøleie 78:II:18.
 Eik 73:III:20.
 Elvemose 73:II:21.
 Enghavre 79:44.
 Enghumleblom 78:II:5.
 Engkvein 78:II:6.
 Engmarihand 73:III:16.
 Engrapp 78:II:16.
 Engsnelle 78:II:5-18.

Engsoleie 78:II:6.
 Engstarr 77:14.
 Engsyre 78:II:26.
 Fagerknoppurt 79:44.
 Finnskjegg 79:4.
 Firblad 78:II:5, 79:44.
 Fjellarve 72:10, 77:16.
 Fjellburkne 73:III:16.
 Fjellfiol 78:II:5.
 Fjellfrøstjerne 77:14.
 Fjell-lok 73:III:16.
 Fjellmarihand 73:IV:22.
 Fjellpiggeknepp 78:II:18.
 Fjellrapp 74:I:10, 77:16, 79:44.
 Fjellsyre 73:III:16.
 Fjærekoll 74:I:14-19.
 Fjæresivaks 74:I:14, 78:II:18.
 Flaskestarr 78:II:18.
 Flekkmarihand 73:III:16.
 Flotgras 78:II:18.
 Fuglestarr 77:14.
 Furu 74:III:40, 78:I:11, 79:6-7-9.
 Fåresopp 73:III:5.
 Gauksyre 78:II:4.
 Gjeldkarve 79:44.
 Gjerdevikke 79:44.
 Gran 73:III:20, 74:II:8, 74:III:
 43, 78:I:11, 78:II:6-7-9-10,
 79:6-7-10-11.
 Grisatang 74:I:5.
 Grønnburkne 73:III:16.
 Gråor 73:III:20, 74:II:6-7,
 77:14, 78:II:4-5-6-7-8-9-10.
 Gulaks 79:44.
 Gullstjerne 78:II:4.
 Gulsildre 73:III:16, 77:16.
 Gulstarr 77:14.
 Haremat 77:14.
 Hassel 73:IV:7, 74:II:7.
 Havgras 74:I:14.
 Havsivaks 74:I:14.
 Hegg 74:I:19, 74:II:7, 78:II:4.
 Hesterumpe 78:II:18.
 Hjertetjønna 78:II:18.
 Humle 74:I:19.
 Hundegrass 78:I:5, 79:44.
 Høymol 78:II:26.
 Ishavsstarr 74:I:10.
 Kantarell 73:III:5.
 Kantkonvall 77:16.
 Karve 78:II:26.
 Klokkelyng 78:II:17.
 Klåved 74:II:8, 79:4-5.
 Knegrass 77:14.
 Kranskonvall 79:44.
 Kransmynte 77:14.
 Krattfiol 77:14.
 Krattthumleblom 77:14, 78:II:5.
 Krattmjølke 78:II:5.

Krusfagermose 78:II:16.
 Kvann 78:II:26.
 Kvasstarr 73:IV:22.
 Kvistlav 78:I:14.
 Kvit gåseblom 73:IV:22.
 Kvitmaure 78:II:6.
 Kvitveis 78:II:4.
 Legeveronika 78:II:6.
 Liljekonvall 73:III:16-20, 79:44.
 Lodneperikum 77:14.
 Lodnerublom 79:44.
 Loppestarr 77:14.
 Lundrapp 78:II:5.
 Lys piggnopp 73:III:5.
 Løvetann 78:II:25.
 Maigull 78:II:4.
 Malurt 72:10.
 Marikåpe 78:II:6.
 Marinøkkel 73:I:5.
 Markjordbær 77:16, 78:II:6.
 Markrapp 78:II:6.
 Matblekksopp 73:III:6.
 Matriske 73:III:6.
 Meldestokk 78:II:26.
 Mjødurt 73:III:26, 78:II:5.
 Myrsaulauk 73:I:5.
 Myske 77:14.
 Nattfiol 73:III:16.
 Nyresildre 73:I:5.
 Osp 73:III:20-21, 74:I:19,
 74:II:6-7, 79:45.
 Reinrose 74:I:10, 77:16.
 Rogn 73:III:20-21, 74:I:19,
 78:II:5, 79:45.
 Rosenrot 73:III:16, 77:16.
 Rundbelg 77:16.
 Rødflangre 77:14, 79:44.
 Rød jonsokblom 78:II:5.
 Rødknapp 77:14, 79:44.
 Rødsildre 74:I:10, 77:16, 79:44.
 Rødskrubbe 73:III:6.
 Rødsvingel 79:44.
 Saltgras 74:I:14.
 Saltsiv 74:I:14.
 Salturt 73:I:5, 74:I:14.
 Sauetang 74:I:5.
 Selje 73:III:20-21, 79:45.
 Skarlagan våргегер 78:II:4.
 Skjermesveve 79:44.
 Skogsalat 77:14.
 Skogstjerneblom 78:II:5.
 Skogstorkenebb 78:II:5.
 Skogsvinerot 77:14, 78:II:5.
 Skvallerkål 78:II:5.
 Slyngsøtvier 78:II:5.
 Sløke 78:II:5.
 Smalkjempe 77:14.
 Smyle 79:44.
 Småmaure 74:I:10.
 Småtjønnaks 78:II:18.
 Snauveronika 78:II:6.
 Snømållav 78:I:14.
 Snøsildre 73:III:16.
 Soleihov 78:II:4.
 Springfrø 77:14, 78:II:5.
 Stankstorkenebb 77:16.
 Steinsopp 73:III:6.
 Storklokke 77:14, 78:II:26.
 Stor moldmose 78:II:6.
 Stornesle 78:II:5-25.
 Stortveblad 73:III:16, 77:14,
 78:II:18.
 Strandarve 79:44.
 Strandkryp 73:I:5.
 Strandreddik 79:44.
 Strandrug 74:I:10-19, 79:4-44.
 Strandsaulauk 73:I:5.
 Strutseving 78:II:5.
 Sumphaukeskjegg 77:14.
 Svartburkne 77:16.
 Svartor 78:II:10-11.
 Sylblad 78:II:18.
 Symrebeger 78:II:4.
 Sølvbunke 78:II:5-6.
 Taggbregne 73:III:16, 77:14.
 Taggmose 78:II:6.
 Takrør 73:II:9, 79:4.
 Tannrot 74:II:16.
 Teiebær 79:44.
 Tindved 72:31, 73:I:5, 74:I:10-19,
 74:II:8, 74:III:45, 79:5-44.
 Trollbær 77:14.
 Trollav 78:I:11-12-13-14.
 Trollurt 77:14, 78:II:5.
 Tunrapp 78:II:6.
 Turt 73:III:16, 78:II:26.
 Tyrihjelm 73:III:16, 78:II:5.
 Tysbast 74:II:8.
 Vanlig knoppurt 77:14.
 Vendelrot 78:II:5.
 Vill-lin 77:16, 79:44.
 Villrips 74:I:19, 78:II:4.
 Vårkål 78:II:4.

Dersom Forra blir vernet:

Millionbeløp «bortkastet»

Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk har brukt millionbeløp på å fremme konsesjonsøknaden for utbygging av Forra. Pengene har vesentlig gått med til planlegging og innhenting av data, opplyser adm. direktør Fr. Prytz i NTE. Han beklager samtidig at en ikke får vurdert fordeler og ulemper ved ei utbygging, dersom Stortinget sier ja til vern av Forra. Bare ei konsesjonsbehandling av vassdraget vil kartlegge følgene av de inngrep utbygging fører med seg, hevder han.

Ut fra de opplysningene som har kommet fram i avisene, går det etter all sannsynlighet mot vern av Forra. Dermed har NTE brukt millionbeløp til ingen nytte. De store ekstrakostnadene slår igjen ut i høyere kraftpris for forbrukerne. Prytz er likevel ikke enig i å framstille saka på denne måten:

- Kostnadene ved konsesjons-saka fører rett nok til høyere strømpriser. Men det er et kraftverks plikt å fremme nye planer for utbygging.

Dette må gjøres for at abonnentene i framtida kan få den krafta som de har behov for.

Prytz anser ikke «slaget om Forra» for tapt ennå. Først skal verneplan II behandles i Stortinget. Dersom det blir nei til utbygging av Forra, ser han med bekymring på kraftsituasjonen i fylket. Fylkesverkets prog-

noser - med 4-5 prosents auke årlig - viser at en vil få underskott i 1983-84. Dette til tross for at kraft fra Åbjøra nå strømmer ut gjennom ledningsnettet.

- Har vi sør i fylket sluppet lettvent unna, slik folk i nord-fylket hevder?

- Dersom det ikke blir noen Forra-utbygging, må jeg si meg enig i en slik vurdering. Med vern av Forra, må vi se nærmere på utbyggingsplanene for Sandøla med Luru. Denne utbygginga vil gi noe mer kraft enn Verdals-alternativet i samband med Forra-utbygginga, som ville ha resultert i 620 millioner kW. Utbygging av Mossa vil trolig komme med det første, men den gir bare 80 mill. kW.

HAR DE HØRT DEN FØR ?

Som man ser av ovenfor gjengitte notis (Trønder-Avisa, tirsdag 22. januar 1980) skal nok en gang lettpåvirkelige materialister bondefanges ved hjelp av økonomiske argumenter (Vil de folkevalgte også gå på dette en gang til?).

Vi slår likevel fast: Millionbeløp er ikke kastet bort ! For som Prytz sier, er pengene m.a. brukt til å samle inn data. Dersom en del av disse data så overbeviser Stortinget om at Forra må vernes må omtalte millionbeløp sies å være vel anvendte penger !

Presentasjon av ringmerkingsgruppe Nord-Trøndelag

Geir Vie

Det har etter hvert kommet en del henvendelser fra ringmerkingsinteresserte NOF- medlemmer i Nord - Trøndelag, om det ikke kunne være på sin plass å få igang opplæring av merkere, og videre få igang systematisk ringmerking i nord - fylket . Mange har tydeligvis fått inntrykk av at praktisk talt alle kystfylkene sørover har et aktivt ringmerkingsmiljø. Spesielt stikker det en smule i nord-trønderske hjerter dette at "møringene", våre venner i sørvest, har vært såpass aktive på denne sektoren. Til trøst for de av våre medlemmer som har tatt dette tyngst , vil jeg bekjentgjøre at det faktisk finnes en ringmerkingsgruppe i Nord- Trøndelag, med 5-6 mer eller mindre aktive medlemmer. Generell beskjedenhet har til nå forhindret oss i å presse oss fram i lyset. Men presset ble for stort, - derfor denne notis.

Vi har nok ikke fått gjort det vi hadde som målsetting, da vi satte igang med dette arbeidet. Vi hadde tenkt oss et opplegg der hovedvekten av arbeidet skulle konsentreres om noen få spesielle prosjekter. Årsaken til at dette ikke gikk som vi hadde tenkt oss, er flere. Men først og fremst ligger problemet i at det har vist seg vanskelig å samle kreftene til det tidkrevende arbeidet, som ringmerking nå en gang er. Det som hittil er gjort de fem åra gruppen har eksistert kan i stor grad tilskrives enkeltmannsinnsats i forbindelse med studier , og i fritiden. Det sier seg selv at slikt noe ikke duger. Gjenfunnsstatistikken vår peker også i samme retning. Det som først og fremst må til er mye fritid, en smule arbeidsinnsats, og samarbeid.

I de siste åra har interessen for fuglestudier vokst jevnt og trutt. Nivået hos de mest aktive er etter hvert blitt høyere, og flere av disse "nye" er aktuelle i forbindelse med ringmerkingsarbeide i fylket. Grunnlaget for et mer effektivt merkearbeid skulle derfor være tilstede. Vi har også en tid vært på utkikk etter områder som kunne egne seg til fuglefangst, og der det var mulig å få tak i husrom som kunne egne seg som merkestasjon.

Det skulle være grunn til å imøtese åttiåra med en viss optimisme når det gjelder utviklinga på dette området. Vi får nå i hvert fall håpe at resultatet i de neste fem åra blir bedre enn det vi har prestert i de fem som er gått.

	1975	1976	1977	1978	1979	TOT.
Havsvale	1					1
Fiskeørn				1		1
Havørn					2	2
Fjellvåk	6		9			15
Kongeørn			3	1	2	6
Dvergfalk	4		6	3		13
Tjeld		1			2	3
Boltit	3					3
Dvergsnipe		1				1
Temmincksnipe	5					5
Polarsnipe			1			1
Brushane	2					2
Strandsnipe		1	1	2		4
Enkeltbekkasin	3		5			8
Dobbeltbekkasin			22	20	7	49
Fiskemåke					3	3
Hornugle			1			1
Tårnseiler	1		2		4	7
Heipiplerke	1		3		1	5
Linerle		1			1	2
Varsler	9		4		1	14
Stær			1		1	2
Nøtteskrike			1			1
Skjære			1			1
Kråke			4		1	5
Fossefall	1				5	6
Gjerdsmett			1			1
Jernspurv	1	2	4		2	9
Gresshoppesanger					1	1
Gulsanger					1	1
Hagesanger					4	4
Munk					8	8
Tornsanger					3	3
Møller					3	3
Løvsanger			5		54	59
Gransanger		6	39		44	89
Bøksanger					1	1
Fuglekonge			3		1	4

	1975	1976	1977	1978	1979	TOT.
Hagefluesnapper			1		2	3
Grå fluesnapper					1	1
Buskskvett					5	5
Steinskvett					1	1
Rødstjert			2		1	3
Rødstrupe			6		10	16
Blåstrupe					3	3
Gråtrost			4	2	12	18
Svarttrost			1			1
Rødvingetrost	2		7			9
Måltrost			5		1	6
Løvmeis		2	4		8	14
Granmeis		2	5		26	33
Blåmeis			5		3	8
Kjøttmeis			10		21	31
Trekryper		2				2
Gråspurv			2			2
Bokfink		1	1		11	13
Bjørkefink	1	5	1		5	12
Grønnfink			1		151	152
Grønnsisik	3			1	12	16
Bergirisk			3		1	4
Gråsisik	24	1	2		44	71
Dompap			1		2	3
Gulspurv	1		1		38	40
Sivspurv			26		24	50
Lappspurv	1					1
Snøspurv			17			17
SUM.	69	24	222	30	534	879

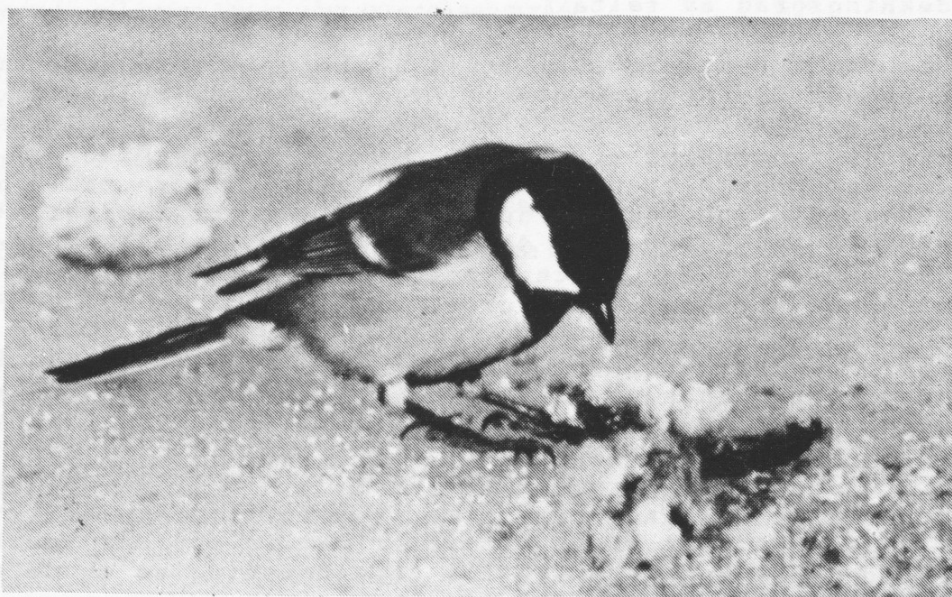

OVERSIKT OVER GJENNFUNN

ART	MERKESTED	DATO	FINNESTED	DATO
Enkeltbekkasin	Klingsundet , Snåsa	13/8- 75	Brehan - Loudeac, Frankrike	12/11- 78 (skutt)
Sivspurv	Leksdalsvatnet , Verdal	21/9- 77	Averøya , Buskerud	10/5 - 78 (kontr)
Løvmeis	Rosenborg , Trondheim	7/10- 77	Rosenborg , Trondheim	1/4 - (død)
Dobbeltbekkasin	Roknesvøla , Levanger	27/5- 77	Roknesvøla , Levanger	25/5 & 8/6- 78 (kontr)
"	Revoll , "	13/6- 77	Revoll , "	31/5 - 78 (")
"	Roknesvøla , "	15/6- 77	Roknesvøla , "	26/5 & 28/5- 78 (")
"	" "	21/6- 77	" "	28/5 - 78 (")
"	" "	22/6- 77	" "	3/6 - 79 (")

* Gjennfangster av egne merkede fugler . tatt samme sted og isamme periode, er ikke tatt med i denne tabellen.

** Spesielt må nevnes en Løvsanger, fanget på Værnes, Stjørdal, som viste seg å ha ring fra Moskva.

Kjøttmeis

Foto: Per Gustav Thingstad

SKOGBRUKET — SPRØYTING — NATURVERN

Av Ola Huke

Sør-Trøndelag Naturvern tok i haust opp spørsmålet med fylkesskogrådet om kva for retningslinjer ein hadde for bruk av glyfosat mot uønska vegetasjon. Bakgrunnen var reaksjonane i Holtålen mot sprøyting med helikopter på statens grunn der sist sommer.

STNV gjekk ut frå to hovudspørsmål. 1) kva eventuell giftverknad middelet har på miljøet og 2) kva konsekvensane er av radikalt å fjerna så pass stor del av den naturlege vegetasjonen utanom gran og furu.

Til det første spørsmålet nemnde vi at det finst mange eksempel på at kjemiske middel etter lengre tids bruk har vist seg å ha farlege sideeffektar. Det var difor for oss uforståeleg at ein så reservasjonslaust kunne gå inn for bruk av glyfosat i stor skala.

Fylkesskogrådet svara: "Fylkesskogrådet kan ikke garantere at Glyfosat ikke kan ha uheldige virkningar i framtida, men det er ingenting i dag som tyder på det. Det er derfor vår mening at det er viktigere - og også bedre naturvern - å sørge for at produksjonsgrunnlaget blir utnyttet fullt ut til beste for våre etterkommere enn å mane fram spøkelser som neppe eksisterer".

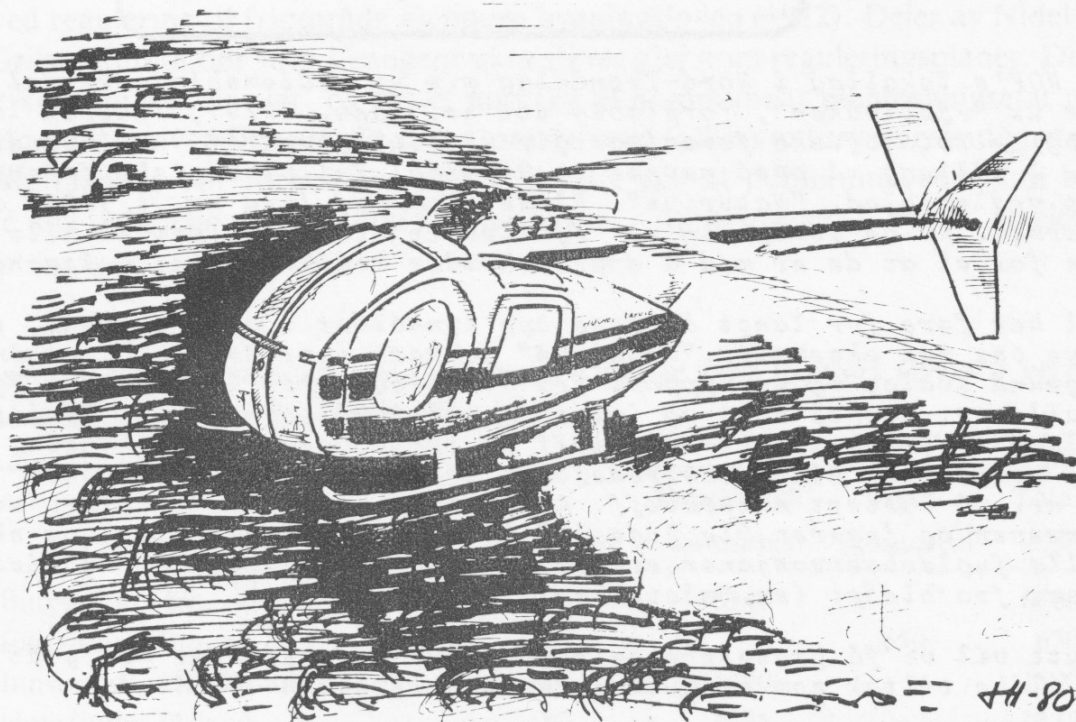
Når det galdt det andre spørsmålet, nemnde vi den viktige rolla som den såkalla uønska vegetasjonen har for dyrelivet. Vi tok elgen som eksempel. Det er vist gjennom granskingar at 55% av maten om vinteren, då det er knappast med mat, finn den på hogstfelta. Beiteplantene utgjør likevel berre 2% i dekningsgrad av felta.

Den økonomiske verdien av elgjakta var i 1978 for Trøndelag halvparten av nettoverdien av eit års hogstkvantum i Sør-Trøndelag. Fylkesskogrådet sitt svar på dette er: "STNV framhever flatenes betydning som spiskammer for elgen. En er enig i dette og er glad for at naturvernkretser nå finner positive sider ved hogstflatene. Dette kan kanskje bidra til å redusere kritikken av hogstflatene noe fra det hold. En er også enig i at elgen har stor økonomisk betydning, men det virker noe søkt når en i en seriøs henvendelse som bevis for dette sammenligner bruttoinntekten fra elgjakta med nettoinntekten fra skogbruket.

Sprøyting skjer i dag i så liten målestokk at det neppe vil få særlig innflytelse på næringstilgangen for elgen og når det gjelder de aktuelle feltene i Gauldalen, var lauvskogen mange steder allerede så langt kommet at brukbarheten som elgmat var sterkt redusert. Forøvrig blir ikke lauvet ryddet ut 100% sjøl om man sprøyter og lauvskogen gror da også ganske fort opp igjen. En må heller ikke glemme at sprøyting kan ha positive effekter for dyrelivet. Bærlyngen blomstrer nemlig opp når lauvkrattet blir redusert og dette kan bety mye for våre hønsefugler og delvis også de mindre hjortedyr".

STNV tok opp spørsmålet om rolla som skogen har som arbeidsplass for bygdenene og viste til eit intervju med heradsskogmeisteren på Røros som seier at "manuell skogsrydding er god kommunal økonomi". Vi meinte at manuell rydding også lettare let seg innpassa skoglova sitt fleirsidige mål.

Fylkesskogrådet var samd i at rydding fortrinnsvis bør skje manuelt, men seier vidare "--- at man av økonomiske, arbeidsmessige - eller andre grunner også må bruke kjemiske hjelpemidler hvor dette faller naturlig". Vidare blir det sagt: "Hvis spørsmålet er å skaffe arbeidsplasser uten hensyn til pris, kan man jo kaste motorsaga og ta i bruk svansen igjen eller bytte ut slåmaskina/forhøsteren med ljàen". Til slutt blir det

sagt: "Fylkesskogrådet er helt enig i fylkesskogsjefens reaksjon og håper at han også i framtida vil ta affære såframt skogfaglige tiltak blir overdramatisert på linje med skogsprøytinga i Gauldalen siste sommer".

For Sør-Trøndelag Naturvern er svaret frå fylkesskogrådet utilfredsstillande. Vi kan ikkje sjå at ein har lagt fram konkrete retningslinjer for bruken av glyfosat.

Etter at vi skreiv brevet til fylkesskogrådet er vi gjort merksame på at Landbruksdepartementet har gitt ut "Forskrifter om spredning av plantevernmidler fra luftfartøy". Under §3 står det mellom anna at "Spredningen må for å kunne foretas vere driftsmessig og berettiget og forsvarlig ut fra helsemessige, naturvernmessige og viltøkologiske omsyn". Dette burde vi i det minste fått greie på. Det tener eit politisk oppnemnd organ lita åre at det svarar flåsete og let vera å gjera merksam på gjeldande reglar.

Vi kjem ikkje lenger med saka her i fylket. Den er no sendt til Norges Naturvernforbund som arbeider med dette spørsmålet. Vi får vona at det raskt vil gi tilfredsstillande resultat.

Lokallagene - tidsskrift

To av NOF's lokallag i Nord-Trøndelag gir ut medlemsblad. Verdal lokallag gir ut "Fjellvåken", foreløbig ett nr. (des. 1979), Inderøy lokallag (Inderøy feltbiologiske forening) gir ut "Gullflyndra", nr.1-80 er første nummer. I tillegg må også nevnes at Stjørdal feltbiologiske forening gir ut eget medlemsblad, "Naturius". Bladet kom med fire nr. i 1979, det siste i A5-format. Av de øvrige to er "Fjellvåken" i samme format. Alle bladene har den fordel at de er med å opprettholder medlemstallet i lagene.

Det vil her føre for langt å ramse opp innholdet i alle bladene, så vi får nøye oss med eksempler. "Naturius" bringer i nr.4-79 m.a. et intervju med Sigmund Kvaløy og en rapport fra Alta, sommeren 1979. Av stoff som er med i alle nr. nemnes dikt og intervju med lokale personer. "Gullflyndra" inneholder i første nr. (1-80) stoff om fuglekasser og opphenging av slike samt to notiser om vinterobservasjoner av myrsniper. "Fjellvåken" byr i første nr. på variert naturstoff. Av særlig interesse er intervjuet med "fjellmannen og jegeren Ole Sagvold", men en del småstykker som skildrer spesielle fugleobservasjoner er også av stor interesse. Et av disse har vi sakset fra bladet (se Småstykker).

Til slutt vil vi få gratulere de respektive redaksjonene med godt arbeid. Det er slike tiltak som stimulerer naturinteressen lokalt !

Rettelse og tillegg

Som vel flere lesere har merket seg har redaktøren laget en alvorlig lapsus på s.124-125 i forrige nr. (4-79).

Her har for det første datoene for observasjonene falt ut og for det andre er område 3 forbyttet med område 4 på kartet. For det tredje er fire linjer med opplysninger om observasjonsforhold falt ut. BEKLAGER!

I det følgende blir korrigeringsene gjengitt:

1. Dato for opptelling:

Område 1: 7. april 1979

Område 2: 17. mars 1979

Område 3: 24. mars 1979

Område 4: 31. mars 1979

2. 3 og 4 skal bytte plass på kartet.

3. Opptellingene er gjort fra standplasser på øyer i området. Værforhold: 7/4:vindstille-svak vind/skiftende skydekke, svært gode obsforhold. 31/3: nesten som 7/4, dårligere utover dagen. 24/3: som 7/4-gode obs. forhold. 17/3: SW bris, kaldt, klart, smul sjø.

Med disse rettelsene vil rapporten fra Vega-området bli mer hva den var tenkt å være, informativ.

-red-

FREDNING AV FROØYENE

Av Nils Røv

Ved kongelig resolusjon av 14. desember 1979 ble det opprettet et naturreservat og et landskapsvernområde med tilhørende dyrelivsfredning på Froøyene i Frøya kommune i Sør-Trøndelag. En av de største fredningssaker i landsdelen har dermed fått en utgang som alle naturinteresserte har grunn til å glede seg over.

Arbeidet med fredningen har vært en arbeidskrevende prosess. Området eies av omlag 200 grunneiere. En stor del av disse er utflyttet. Naturvernkonsulent Ola Skauge har vært en drivende kraft i arbeidet med fredningsplanene. Han har gjort et grundig arbeid for å komme fram til et fredningsforslag som alle parter har kunnet godta. Grunneierne og de fastboende har vist en positiv vilje for fredningsplanene. Fredningen er derfor et eksempel på et fruktbart samarbeid der de ulike interesser og hensyn er blitt samordnet på en måte som kan stå som en rettesnor for framtidige vernesaker av liknende type.

I følge fredningsbestemmelsene er formålet med fredningen "...å verne om et rikt og interessant dyre- og planteliv og bevare yngleområdene for fugl, sel og andre pattedyr i et variert og egenartet kystlandskap. Fredningen omfatter "Froan naturreservat", "Froan landskapsvernområde" og tilhørende dyrelivsfredning. Innenfor reservatet som dekker 400 km² finner en de viktigste hekkeområdene for sjøfugl, bl. a. for storskarv, terne, sildemåke og grågås. Landskapsvernområdet utgjør resten av øyområdet utenom Halten. Alle bebodde øyer ligger i landskapsvernområdet. Også her finnes en del viktige sjøfugl-lokaliteter bl.a. Froøyenes største toppskarvkoloni og viktige områder for steinkobbe og oter.

I reservatet er det landstigningsforbud i tida 1. april - 15. august, noe som ikke gjelder i landskapsvernområdet. Fastboende grunneiere kan samle egg av svartbak og gråmåke på egen grunn i landskapsvernområdet, men bare til "øybefolkningens eget bruk". Tilsvarende gjelder skarvejakt i tiden 1. oktober - 1. februar. Forøvrig er det gjort unntak fra landstigningsforbudet i reservatet i forbindelse med utøvelse av tradisjonell næringsvirksomhet. Miljøverndepartementet kan gjøre unntak fra bestemmelsene for vitenskapelige undersøkelser.

Dyrelivsfredningen gjelder i landskapsvernområdet, i Haltenområdet og i en 2 km bred sone omkring verneområdene og Halten. Dette innebærer at det er forbudt med unødig forstyrrelse av hekkeplassene og på kasteplassene for sel.

For å kunne vurdere virkningene av menneskets aktivitet på vår kystnatur, er det av stor betydning med større reservater på kysten. I Trøndelag har vi nå fredete området på Vikna, Tarva og Froøyene.

Framfor alt er disse områdene viktige for å kunne bevare vår rike og mangfoldige skjærgårdsfauna.

Uttalelse fra Sør-Trøndelag Naturvern angående konsesjonssøknad av 7.11.-79 for bygging av kraftlinjer i tilknytning til utbyggingen av Orkla og Grana

I likhet med mange andre miljøvernorganisasjoner, har Sør-Trøndelag Naturvern (STNV) flere ganger beklaget utbyggingen av Orkla og Grana. Dette på grunn av de omfattende naturødeleggelser denne utbyggingen medfører. STNV er kjent med Stortingsvedtaket i Orkla/Grana-saken og foreliggende konsesjonssøknad.

Vi vil be de avgjørende myndigheter om å vurdere behovet for denne kraftlinje mot opprusting av det eksisterende linjenettet. Prinsippielt mener STNV at nye kraftlinjer bør legges sammen med eksisterende linjer. Sanering av eldre linjer må vurderes ved bygging av nye.

STNV vil beklage at konsesjonssøknad for utbygging av Orkla og Grana og konsesjonssøknad for bygging av nødvendige kraftlinjer for denne utbyggingen, ikke ble fremmet under ett. Denne fremgangsmåten har vært til hinder for en samlet vurdering av natur- og miljøinngrepene ved dette prosjektet. Disse inngrep er som nevnt meget omfattende ved Orkla/Grana prosjektet og STNV vil derfor kreve at de avgjørende myndigheter legger avgjørende vekt på natur- og miljøhensyn i den aktuelle konsesjonssak.

A. Grana kraftverk - Orkdal transformatorstasjon

STNV vil slutte seg til innvendingene fra Orkdal viltnevd, Orkdal jordstyre og Orkdal skogråd. Den nye kraftlinjen bør så langt råd er legges langs det eksisterende linjenett. Konsesjonssøker pålegges å finne en teknisk løsning på det estetiske problem som anføres i forbindelse med en slik parallellføring.

B. Brattset - Grana kraftverk

Traseén bør legges nord for Nonhaugen - Høgåsen og nord for Vassetberget i høyde 600-700 m.o.h. Dette for å legge kraftlinja mer skjult i terrenget.

C. Litjfossen - Brattset

STNV vil påpeke de kulturhistoriske verdier som er knyttet til det gamle veganlegget mellom Nåverdalen og Døvatnet. Denne veggen og de tilstøtende områder bør ikke belastes med en kraftlinje. Ved bygging av kraftlinja må denne veggen ikke brukes til anleggstrafikk. Friluftsmessig har dette området stor verdi. Konsesjonssøkeren må pålegges å vise stor varsomhet i Døvatnetområdet; et område som allerede er belastet med en kraftlinje. Alternativ trasé; langs Orkla mellom Litjfoss og Brattset, må vurderes. Bortsett fra Innset har dalføret på denne strekningen nesten ikke bosetting. Dalen er meget bratt og eventuell kraftlinje vil trolig gjøre liten skade.

D. Ulset - Litjfossen

Omsøkte trasésynes mest gunstig ut fra hensynet vil dyrket mark og kulturlandskapet i Kvikne.

E. Ulset - Savalen

STNV vil slutte seg til Kvikne-utvalgets forslag om å legge kraftlinjen øst for Kvikne kirke og Yset. Dette for å spare dyrket mark og å verne det kulturhistoriske viktige området omkring Kvikne kirke. Traseén bør legges i god avstand fra Bjørgan av hensyn til attraksjonsverdien til denne gården. Forøvrig må denne kraftlinjen så langt mulig legges langs den eksisterende kraftlinje ved Blestermoen og øverst i Fådalen. Linjen bør legges øst for bebyggelsen på Fåset og deretter følge eksisterende kraftlinje til Savalen kraftstasjon.

Stormyra på Tynset er karakterisert som meget verneverdig og må ikke belastes med ei ny kraftlinje

Morten Selnes

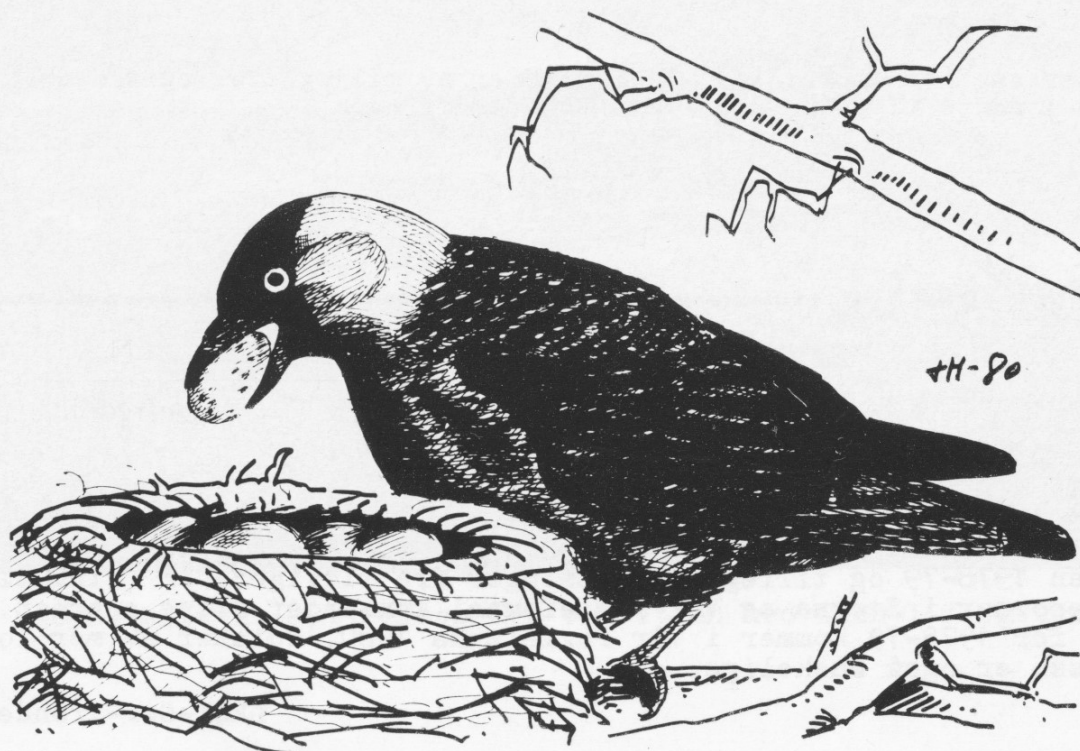
Kaie som eggrøver

Det var en overskyet vårdag i år (1979). Løvsangeren sang sine første strofer til livlig akkompagnement av grå fluesnapper og hagefluesnapper. Trepiplerka svirra i sin vakre sangflukt over grantoppene mens gråtrasten trofast ruga på egga sine.

Jeg var ute og så på livet i vårskogen da jeg tilfeldigvis oppdaget en gråtrostkoloni. Fuglene holdt et øredøvende leven. Da jeg kom nærmere så jeg noen kaier som fløy rundt kolonien. Jeg fattet med en gang interesse for det som skjedde. Jeg hadde aldri lest om kaier som brydde seg om å rane reir. Ihvertfall ikke i Norge.

Jeg kunne se flere reirskåler fra der jeg stod. Med ett landet ei av kaier på ei av dem. Sikten var dårlig da det var så mange kvister og trær i veien, at jeg ikke kunne se hva fuglen foretok seg på reiret. Etter en kort stund fløy den imidlertid til et nytt reir og landet på kanten. Nå så jeg det tydelig. Kaia bøyd hodet og hakket ned i reirskåla flere ganger før den plutselig tok opp et egg og fløy med det i nebbet. Etter at fuglen var fløyet gikk jeg fram og undersøkte reiret. Her var det nå to egg igjen. Det ene var knust, men det meste av innholdet var fortsatt i. Da jeg omsider kom heim igjen, ble litteraturen nøye studert, og her stod det bl.a. at kaier ikke hadde gjort seg bemerket med eggrøving her i landet, men at det forekommer i Storbritania og Tyskland.

Halvor Sørhus
Stiklestad

Stykket er sakset fra "Fjellvåken", nr.1-79.

Hubro i Levanger

av Arnold Hamstad

Det har lenge vært litt av en gåte hvor hubroene som år om annet opptrer ved Levanger kommer fra. Mange teorier har vært diskutert, men dette har foreløpig ikke ført fram.

Senhøstes i fjor (1978) skjedde det igjen at en hubro hadde tilhold like i nærheten av tettstedet. Denne gangen var det en hann som hadde slått seg til i Støpshaugen. Her hadde den sittet og "tutet" hele høsten og enda ved juletider kunne dens monotone hoing høres langt av sted etter hva jeg er blitt fortalt. Det var svært kaldt på denne tida

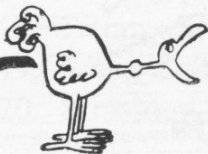
Under kuldeperioden i vinter, den 17. januar 1979, ble en hubrohunn funnet død ved Levanger folkeskole. Etter denne dato har jeg ikke hørt om noen som har hørt hubro i dette området. Da det kun er hannen som synger, er det all grunn til å anta at et par har hatt tilhold i området.

Den døde hubrohunnen ble innsendt til Gunnar Holt ved Vetrinærinstituttet i Oslo for analyse. Han kunne fastslå at det dreide seg om en gammel hunn som var kraftig avmagret med atrofi (svinn) av skjelettmuskulaturen. Mage og tarm var tom. Spesielle sykkelige forandringer eller skader ble ikke påvist.

Ved kjemiske analyser av levervev ble det funnet følgende verdier for en del miljøgifter:

Kvikksølv*	1,5 ug/g våtvekt
Heksaklorbenzen	0,15 "
Lindan	0,01
DDE	8,1
PCB	13

Det dreier seg her om relativt lave verdier av miljøgifter og dødsårsaken antas i dette tilfelle å ha vært underernæring.

OPPROP:

FAUNISTISK RAPPORT FOR SØR-TRØNDELAG 1978 - 1979

En ber om at alle som måtte sitte inne med spesielle observasjoner fra perioden 1978-79 og tilleggsopplysninger fra tidligere år (jfr. tidligere rapporter i Sterna og Vår Fuglefauna) innsender disse snarest. Rapporten for 1978-79 kommer i Vår Fuglefauna 1980. Notater av mer lokal interesse er også ønskelige.

LRSK-Sør-Trøndelag

Hubro

Foto: Arnold Hamstad

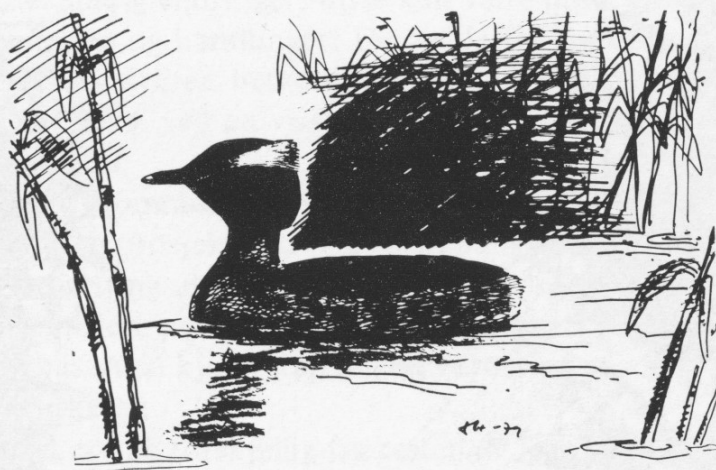
Hekkelokaliteter for horndykker i Nord-Trøndelag i tidsrommet 1953 til 1977.

I tabellen er antall hekkende par i de forskjellige år angitt.

År	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	
NESVATNET			1	3																						
HAMMERVATNET				3																						
HOJEMTJERNET			1																			1				
MOVATNET				3	10-																					
					12																					
MASTERÅSTJERN					1																					
RUGSTADVATNET								1																		
DYRSTADTJERNET			1	1	1	2							3	6-	6	6										
													7													
LEKSDALSVATNET								1	3	7	7	6	12	25-												
														35												
SNÅSAVATNET (Knedalsbukta)										2																
NAMSEN												3	5	7	7	6										
BERSTADTJERNET											3			1												
SNÅSAVATNET (Sunnan)														3	3	4	3	4	5	4	4	5	4	4	2	2

Opplysningene fra tidsrommet 1953 til 1967 har jeg fått fra Otto Frengen. Notatene fra Sunnan i Snåsavatnet er mine egne. Det er mulig at arten har hekket også her før 1965, men ingen sikre opplysninger finnes.

Henry Stenseth SUNNAN

Vi takker for den tilsendte oversikten! Nettopp det forhold at den er ufullstendig for en rekke områder håper vi skal få folk til å bli tilbake i notatene sine og sende utfyllende opplysninger til Henry Stenseth, Sunnan, eller til Trøndersk Natur.

-red-

Uvanlig byttedyr hos havørn

På Hitra er det vinterstid vanlig å se havørn enkeltvis eller i flokker over de indre, skogklede delene av øya. Disse årvisse besøkene har trolig sammenheng med næringssøk. Flere ganger er ørner observert ved hjortekadavre, spesielt i snørike vintre. Og en må anta at ørna spiller en ikke ubetydelig rolle som renovatør. Bortsett fra hjorten er det uvisst hvilke andre byttedyr som trekker havørna innover øya.

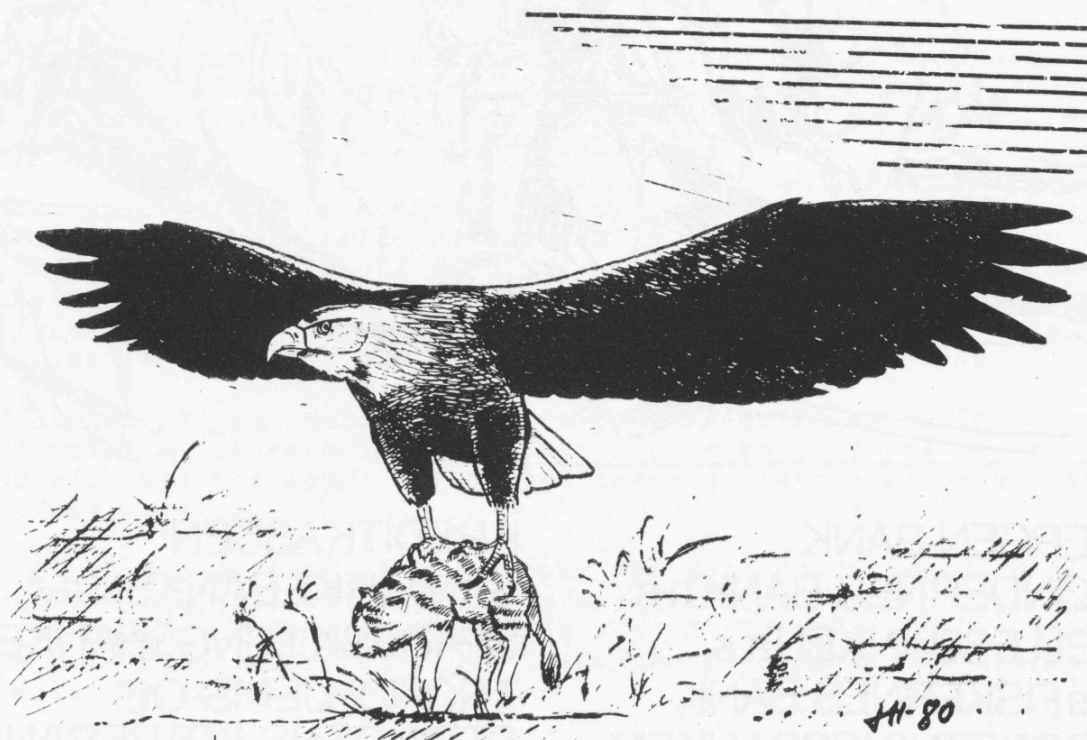
Senhøstes 1979, da jeg kom kjørende over den vestligste delen av øya, oppdaget jeg en ung havørn sittende midt på veien med bytte under seg. Området kan best betegnes som røsslyng/einerhei med små myrer og vatn innimellom. Det var langt fra nærmeste bebyggelse. Klokketiden var omkring 14.00 på ettermiddagen, ikke fullt dagslys og lett rimfrost på marka. Jeg stoppet bilen 20 m fra ørna og kunne nå betrakte den uforstyrret i nærmere 10 minutter. Den lettet idet jeg åpnet bildøra. Ørna forsøkte samtidig å få med seg byttet, men taket glapp etter noen få meter. Den gikk så ned og hentet det igjen og greide denne gangen å løfte byttet 15-20 m bortover mens det strøk langs bakken.

Det var ikke mulig for meg å se hva det var ørna dro på, så jeg ruslet ut i myra for å se nærmere etter. Ørna flaksa nå videre og satte seg på ei lita høgde. Byttet som lå igjen i myra viste seg å være ei velvoksen stripete katt. Selv om en god del av buken var borte var den usedvanlig stor til katt å være, anslagsvis 6-7 kg. Ørna satt fremdeles og speidet da jeg kjørte videre. Ei uke seinere da jeg igjen var på de samme kanter, var det ingen spor å se.

At ørn har tatt katt har ikke jeg hørt om tidligere. Katta har sannsynligvis gått langs veien og var da lett å slå ned på av ørna. Kan det tenkes at ørna foretrakk å fortære katta der den ble drept, fordi den ble for tung til å bli løftet videre? Det så faktisk slik ut.

Jeg hører gjerne kommentarer og om det er andre som kjenner til liknende.

Fredrik Strøm
7255 Barmanfjord

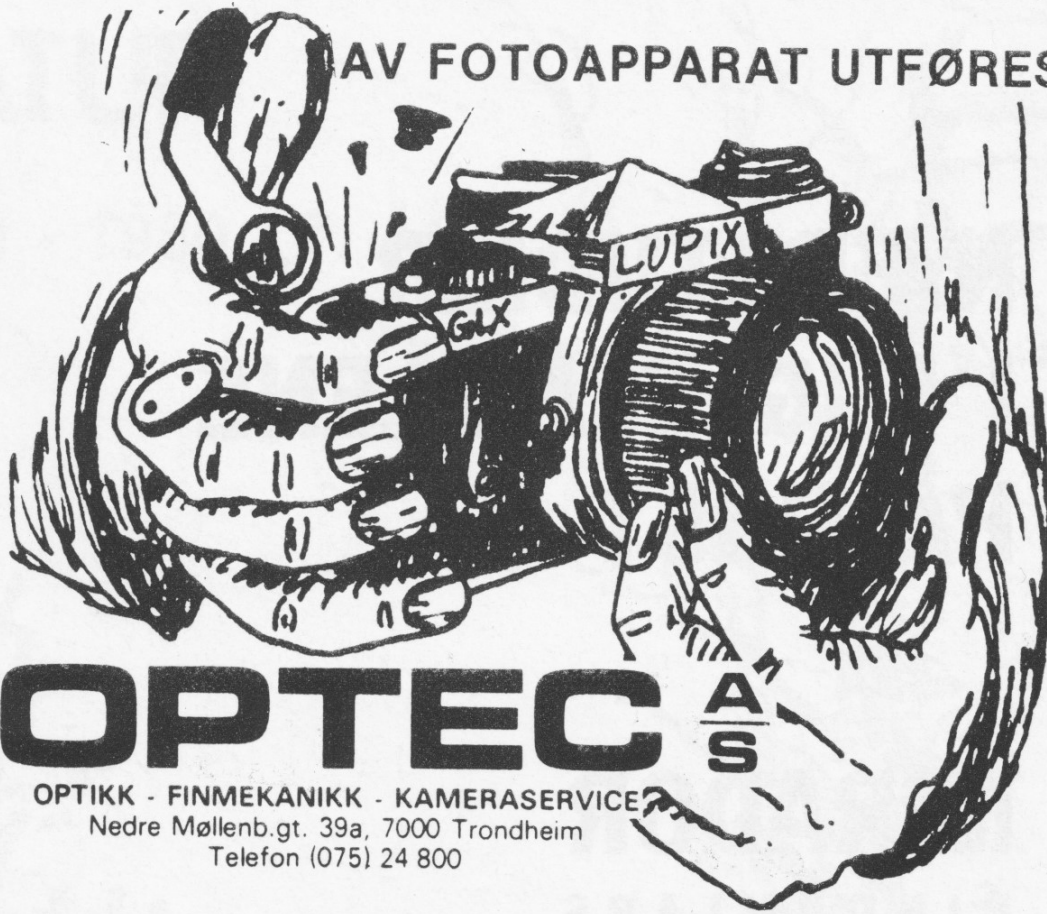
Trondheimsbankene støtter positive fritids- aktiviteter

BERGEN BANK
BØNDERNES BANK a-s
FELLESBANKEN a-s
a-s FISKERNES BANK
FORRETNINGSBANKEN a-s

KREDITKASSEN
SAMVIRKEBANKEN a-s
SPARESKILLINGSBANKEN
TRONDHJEMS OG
STRINDENS SPAREBANK

REPARASJON, KONTROLL OG JUSTERING
AV FOTOAPPARAT UTFØRES

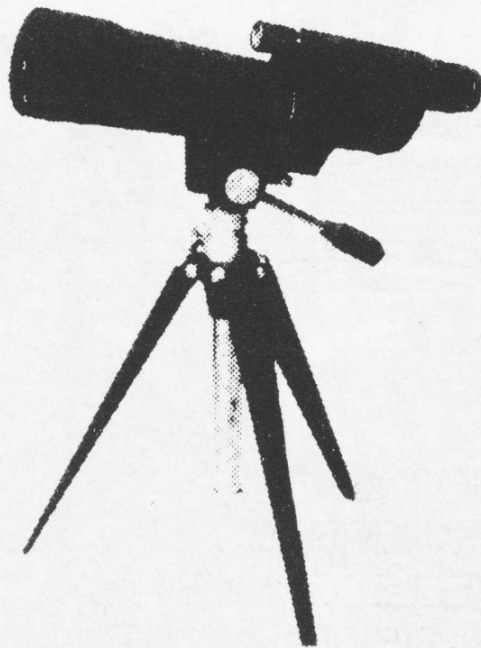

OPTEC ^A/_S

OPTIKK - FINMEKANIKK - KAMERASERVICE
Nedre Møllenb.gt. 39a, 7000 Trondheim
Telefon (075) 24 800

MURGÅRDEN
THOMAS ANGELLS GT. 22
TELEFON 32830 - TRONDHEIM
BRILLESPELIALISTER

BLAD I
POSTABONNEMENT

TN Postboks 1719 Rosenborg
7001 TRONDHEIM

NÆRSTUDIER I FUGLEFJELLENE PÅ RØST

MIRADOR BINOCULARS

Forhandlere: **Optiske forretninger over hele landet.**

Importør: **Ronos Optikk A/S, Thv. Meyersgt. 34, Oslo 5.**